პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით!

კომუნისტი

ს. კ. პ. ცენტრ. და თბილისის კომიტეტის და საბჭოების ორგანო

3 თებერვალი პარასკევი

რედაქციის მისამართი: თბილისი, [illegible] № 4 [illegible]

ტელეფონები: [illegible] კოლეგ. № 14-76 მდივნის № 19 საერთო №

№ 26 პარასკევი, 3 თებერვალი 1922 წ. ყოველდღიური გაზეთი პარასკევი, 3 თებერვალი 1922 წ. № 26

დროზე უნდა იქნეს მიღებული ზომები

ახალ ეკონომიურ პოლიტიკას, რომლის მიხედვითაც შეიქმნა ჩვენ ჩვენი ეკონომიური აღმშენებლობით მუშაობის წარმოებას, როგორც სავსებით [illegible] მოვლენას, აქვს დადებითი მხარეების გარდა, უარყოფითი მხარეებიც. რასაკვირველია ეს ვერ შეარყევს მის დადებით თვისებებს, მაგრამ ყოველ შემთხვევაში ეს ასეა და ამას უნდა მიექცეს სათანადო ყურადღება.

ერთ ასეთ უარყოფით მხარეს წარმოადგენს ამ პოლიტიკაზე [illegible] უმუშევრობა. უნდა ითქვას, რომ ახალი ეკონომიური პოლიტიკა გაცილებით აუმჯობესებს მუშათა კლასის მდგომარეობას, საერთოდ რომ ვთქვათ, მაგრამ ზოგიერთი წრეებისა და კლასისათვის, [illegible] ეს იწვევს უმუშევრობას, რომლებიც სწორედ ამ ახალი პოლიტიკის გამო სამუშაოს გარეშე რჩებიან. სამწუხაროდ მდგომარეობა იმ მუშებისა, რომლებიც [illegible], მათი მდგომარეობა გაცილებით დიდათ გაუარესდა და [illegible].

ამ გვარათ დღეს ჩვენს წინაშე ისმება საკითხი ამ უმუშევრობის შესახებ. რა ზომები უნდა მივიღოთ, რა საშუალებებს უნდა მივმართოთ, რომ [illegible] უკლებლივ [illegible] მათ მიერ გამოწვეული ტკივილები.

ეს უპირველესად ყოვლისა პროფესიონალურ კავშირების საქმეა, რომლებმაც თავიანთ მეორე ყრილობაზე განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ ამას და შესაფერი ზომები მიიღონ.

მუშა-ძალის აღრიცხვისა და განაწილების განყოფილების ცნობით რიცხვი უმუშევრებისა ქ. თბილისში, რომლებიც ჩაწერილ განყოფილებაში 1 იანვრიდან 16-მდე აღწევს 1.165 კაცს. რასაკვირველია ეს ციფრი [illegible] შემდეგით არც [illegible], რომ ამ ზომებს მდგომარეობას ქმნიდეს. მაგრამ საქმე იმაშია, რომ ყოველგვარ ავადმყოფობას, ყოველგვარ სენს თვით დაწყებიდანვე უნდა ებრძოლო, რომ არ გართულდეს და მისგან განკურნება საძნელო საქმე არ შეიქნეს.

მართალია, შრომის სახალხო კომისარიატთან არსებული მუშა-ძალის აღრიცხვის და განაწილების განყოფილება აწყობს უმუშევრებს პურს, მაგრამ, ჯერ ერთი, ძალიან მცირედ რიცხვს, სახელდობრ 116 კაცს 1,165 უმუშევრებიდან, და მეორეც არც ეს პური იქნება საკმარისი უმუშევრის ოჯახისთვის.

არის მეორე ზომა, გაცილებით უფრო მიზანშეწონილი, რომელსაც უფრო მეტი ნაყოფის მოტანა შეუძლია. ეს გახლავთ არტელების მოწყობა უმუშევრებისაგან, რაიც სამუშაოს შესაძლებლობას. თბილისში მაგალითად რამდენიმე ასეთი არტელი უკვე დაარსებულია. მუშა-ძალის აღრიცხვის განყოფილების გამგის ინიციატივით მოეწყო უმუშევრებისაგან, რომლებიც პროფესიონალურ კავშირების წევრები არიან, 3 არტელი, თითოეულში 50-60 კაცი. ამ არტელების დანიშნულება იქნება თბილისის სადგურზე მისულ დატვირთულ ვაგონების განტვირთვა [illegible]. საჭიროა ამ არტელების გაძლიერება, რათა არ დარჩეს მათ გარეშე არც ერთი უმუშევარი, [illegible].

ეს კი უმთავრესად პროფესიონალურ კავშირებმა უნდა აიღონ თავის თავზე [illegible] სამრეწველო და საალმშენებლო [illegible] ორგანოების დახმარებით.

ზომები უნდა იქნეს მიღებული დროზე, სანამ ამ უმუშევრობას ჯერ კიდევ რთული ხასიათი არ მიუღია, ვინაიდან, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჩვენი [illegible] საქმეს საფრთხე მოელის.

მუშათა კლასი და წარმოება

მშვიდობიანი პოლიტიკური თუ ეკონომიური პირობების წარმოების აღდგენასთან ერთ მოუცილებელ პირობას წარმოადგენს მუშათა ფართო მასების დაინტერესება წარმოებით და [illegible] ეკონომიურ ცხოვრების [illegible] მუშაობაში. [illegible]

მუშათა ფართო მასების წარმოებაში მონაწილეობის მიღების ფართო [illegible] მუშათა ორგანიზაციების [illegible].

[illegible]

წარგზავნილი წარმოებებში [illegible].

მართალია ახალი ეკონომიური პოლიტიკით ამ მხრივ მუშათა ორგანიზაციების [illegible] ზოგიერთ შეღავათს [illegible] მუშათა ორგანიზაციებს [illegible].

[illegible]

სრულიად საქართველოს პროფკავშირთა მეორე ყრილობაზე, რომელიც იკრიბება ტფილისში, ამ საკითხს სათანადო ყურადღება უნდა მიექცეს და ამ მხრივ [illegible] მუშათა ორგანიზაციების ტერიტორიულ გადაწყვეტილებით.

გ. მეხუკ.

ქაღალდის მანეთიდან ოქროს მანეთისაკენ

მოსკოვის „პრავდაში" გ. პოსპ [illegible] სწერს: „ჩვენ მტკიცეთ ამ ჟამათ, რომ საჭიროა ჩვენი ქაღალდის ფულის [illegible].

[illegible]

[illegible]

დი არა გამოგონება. ყველაფერი ყველაფერი, მაგრამ, როდესაც ჩვენ მივმართავთ ახალ ეკონომიურ პოლიტიკას, უნდა ვთქვათ უშიშრათ: „შენს ახალში ძველებური ხმა გვესმის ჩვენ". ძველებურში უნდა გამოვნახოთ, უწინარეს ყოვლისა, საშუალებებიც ჩვენი ფულის ტრიალის გასაჯანსაღებლათ.

ფულის ნიშნების დენომინაცია არის ზომა, რომელიც მიზანს ვერ აღწევს.

ნამდვილი და გამაჯანსაღებელი საშუალება ჩვენი ფულის ტრიალისათვის იქნებოდა სახელმწიფო შემნახველ კასების ქსელის აღდგენა (საფოსტო განყოფილებებსა და რკინის გზების სადგურებთან).

ფულის ნიშნების დენა დიდი შემნახველ კასებში უზრუნველყოფილი იქნებოდა, თუ კი ფულის ნიშნები მიღებულ იქნებოდა ოქროს ვალიუტის ანგარიშით იმ გარანტიით, რომ შეტანილ თანხების უკან მოთხოვნისთანავე ისინი გამოანგარიშებულ იქნებოდა იმავე კურსის მიხედვით, როგორითაც იყო მიღებული, ასე, მაგალითად, რომ ვინმეს შეეტანა ამ ჟამათ მილიონი საბჭოთა ფულებით და მოეთხოვა ის უკან ექვსი თვის შემდეგ, როდესაც საბჭოთა ფულის კურსი იქნებოდა, ვთქვათ, 20 პროცენტით დაწეული, შემნახველ კასას უნდა დაებრუნებია მისთვის არა მილიონი, არამედ მილიონ ორასი ათასი. არავითარ ზარალს არ ნახავდა სახელმწიფო ასეთი გარანტიით, ვინაიდან შემნახველ კასებში ძველი ქაღალდის ფულის მოქცევასთან თანაბრათ სახელმწიფოს შეეძლებოდა შემცირებია ახალი ფულების ბეჭდვა და მით კი მანეთის კურსის დაცემის შეჩერებაც. ეს პირველი ნაბიჯი იქნებოდა არა უსარგებლო (უკეთეს შემთხვევაში) დენომინაციისაკენ, არამედ მეტად სასარგებლო დევალვაციისაკენ.

ყოველ შემთხვევაში სახელმწიფო შემნახველ კასების ქსელის აღდგენა ზემოდ ნაჩვენებ გარანტიით მოუპოვებდა ნდობას საბჭოთა ხელისუფლების ფინანსიურ პოლიტიკას, როგორც შინ, ქვეყნაში, ისე საზღვარ-გარეთაც, და, რაც უმთავრესია, საგრძნობ ლახვარს ჩასცემდა სპეკულიაციასა და ფლანგვას".

საქართველოს კომუნისტური პარტიის პირველი ყრილობა

ამხ. ს. ორჯონიკიძის სიტყვა ეროვნულ საკითხის შესახებ საქართველოში

(ამხ. მ. ორახელაშვილის მოხსენების გამო)

ამხანაგებო, ეროვნული საკითხი საქართველოში—ეს მეტის მეტათ რთული საკითხია. იგი წარმოადგენს საკითხს საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკის დამოკიდებულების შესახებ იმ ეროვნულ უმცირესობათა მიმართ, რომელნიც ცხოვრობენ მის ტერიტორიაზე. საქართველოში, როგორც იცით, ცხოვრობენ არა მარტო ქართველები, არამედ აბხაზები, სომხები, მუსულმანებიც, ოსები, ბერძნები, გერმანელები და სხვები. ქართველები საქართველოში—იგივეა, რაც ველიკოროსები რუსეთში. ეს „მპყრობელი" ერია. იგი ვერ იტყვის, რომ მას ჩაგრავენ, ვინაიდან იგი გაბატონებულ ერს წარმოადგენს საქართველოში. და თუ აყენებენ საკითხს რუსეთთან ურთიერთობის შესახებ—უნდა ვსთქვათ, რომ ასეთი საკითხი ამ წუთში არ არსებობს. რუსეთის მუშები და გლეხები არა თუ არ ემუქრებიან საქართველოს დამოუკიდებლობას, პირიქით ისინი მთელი ძალით და ღონით იცავენ მას საერთაშორისო მტაცებელთა შესაძლებელ დაცემისგან. ქართველი ხალხი წარმოადგენს გაბატონებულ ეროვნებას საქართველოში და მან უნდა დაამტკიცოს, თუ როგორ უნდა მოეპყრას იგი საქართველოში მცხოვრებ პატარა ეროვნებებს—აჭარლებს, აფხაზებს, ოსებს. საქართველომ ღირსეულათ გადასწყვიტა ეს საკითხი. მან განვითარების სრული უფლება და შეძლება მისცა ოსეთისა, აბხაზეთისა და აჭარის ხალხებს. იყო მცირეოდენი უსიამოვნება და უთანხმოება, მაგრამ რა მნიშვნელობა აქვს ამ მცირე უთანხმოებას ასეთ რთულ საკითხის გადაწყვეტის დროს. თუ თქვენ გაიხსენებთ, როგორ სწყდებოდა ეს საკითხი მენშევიკების დროს, მენშევიკები—შოვინისტებმა როგორ მორწყეს სისხლით მთა და ბარი უბედურ სამხრეთ ოსებისა, აჭარლებისა და აბხაზებისა, მაშინ თქვენთვის ცხადი იქნება, თუ რამდენათ სწორათ ვუდგებით ჩვენ ამ საკითხს. ამ ჟამათ თქვენ ყველანი მოწმენი ხართ საქართველოში მცხოვრებ ყველა ხალხთა შორის ძმური მეგობრობისა. თქვენ დამოუკიდებლობა მიანიჭეთ აბხაზეთს,—ამის პასუხათ მან მტკიცე სურვილი განაცხადა საბჭოთა საქართველოსთან ერთად ყოფნისა. თქვენ ავტონომია მიანიჭეთ აჭარას—და აი, მთელი აჭარის ხალხი თქვენთანაა და იქ, სადაც მენშევიკების დროს სუფევდა ურთიერთის სიძულვილი, ამ ჟამათ ფრიალებს წითელი დროშა მშვიდობიანობისა და სოლიდარობისა. დასასრულ, ჩვენ მივანიჭეთ სამხრეთ ოსეთს ფართე ავტონომია და თავისუფლების მოყვარე ოსის ხალხს, რომელმაც არა ერთხელ აღმართა აჯანყების დროშა მენშევიკების დროს, ამ ჟამად მეტად მჭიდრო და ძმური ერთობა აქვს მუშურ გლეხურ საქართველოსთან. ის ეროვნული მშვიდობიანობა, რომლითაც მენშევიკურ ხელისუფლების დაცემის წუთიდან სარგებლობენ საქართველოს მშრომელი კლასები,—საუკეთესოთ ამტკიცებს, რომ ყველაზე რთული და დახლართული პრობლემა—ეროვნული საკითხი სწორათაა გადაწყვეტილი. ასეთსავე სწორ გამოსავალს არა ნაკლებათ რთულ საკითხიდან—საკითხიდან ენის შესახებ—იძლევა მხოლოთ ჩვენი პარტია. იგი ფიქრობს, რომ ენა წარმოადგენს ხელუხლებელს წმიდათა წმიდას ყოველი ხალხისთვის, ვინაიდან ენა არის ერთად ერთი საშუალება, რომლის შემწეობით კომუნიზმის რევოლიუციონურ ქადაგებას შეუძლიან შეიჭრას ამა თუ იმ ხალხის მშრომელ მასსების სიღრმეში.

გულუბრყვილობა, სასაცილო, დანაშაულობა და სისულელე იქნებოდა გვექადაგნა კომუნიზმი ჩინელებისათვის ფრანგულ ენაზე ან ქართველ მუშებისა და გლეხებისათვის მათთვის გაუგებარ ენაზე. ეს წესი გვავალებს ჩვენ, საქართველოს კომუნისტებს, მივუდგეთ ოსებთან, სომხებთან, აფხაზებთან და სხვებთან მათ მშობლიურ ენაზე. როდესაც ეროვნულ უმცირესობას უგზავნიან ქართულ ენაზე დაწერილ ქაღალდს ისინი იძულებული არიან წავიდნენ სოფლიდან ქალაქში, ეძიონ ქართველი, რომ წააკითხონ მას ქაღალდი—ეს ყოვლად დაუშვებელია. ენის ასეთი მპყრობელობის გამოჩენა აუტანელია. აქ ჩვენ შეგვიძლია უთხრათ სომხებს: თქვენ შეგიძლიათ ახალქალაქში აწარმოოთ საქმე სომხურ ენაზე. თუ თქვენ გსურთ აწარმოვოთ თქვენი საქმეები ქართულ ენაზე, ნება მიეცით მაშინ სომხებსა და აფხაზებს აწარმოვონ თავიანთი საქმეები თავიანთ მშობლიურ ენაზე. აქ ლაპარაკობდენ ჩვენ პარტიაში ნაციონალისტურ გადახვევაზე. მე უნდა ვსთქვა, რომ ნაციონალისტური გადახვევა—ეს არ არის სპეციფიკური ქართული მოვლენა. იგი ყოფილ რუსეთის იმპერიის ყველა რესპუბლიკათა თვისებას წარმოადგენს, როგორც ცარიზმის მიერ ეროვნულ შევიწროების საწინააღმდეგო რეაქცია, რომელიც ამჟამად არავითარ არ შეიძლება გამართლდეს. თუ დაუზოგავი ბრძოლა არ იქნება ნაწარმოები, როგორც ნაციონალისტური გადახრის წინააღმდეგ ერთის მხრივ და მეორეთი კი—მეორე ტიპის გადახრისა—„ველიკორუსეთის კოლონიზატორობის", განმეორების წინააღმდეგ, ისე წარმოუდგენელია ეროვნულ მშვიდობიანობის დამყარება და სწორ ეროვნულ პოლიტიკის წარმოება. ეროვნულ გადახრის წინააღმდეგ საბრძოლველ და ამიერ-კავკასიაში ეროვნულ საკითხის პოლიტიკურად გადასაწყვეტ ერთ საშუალებად უნდა ჩაითვალოს—ფედერაციის საკითხი.

ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა ფედერაცია სრულიად არ ნიშნავს ამ რესპუბლიკათა დამოუკიდებლობის მოსპობას, პირიქით, ამ რესპუბლიკათა შორის ნებაყოფლობითი კავშირი აძლიერებს თვითეულ მათგანს, გარეშე მტერთან საბრძოლველად. საბჭოთა რესპუბლიკების ერთი მეორესაგან განკერძოებული არსებობა წარმოუდგენელია და მათ აუცილებლად საფრთხე მოელის საერთაშორისო კაპიტალის თავდასხმისაგან, რომლის გარკვეულ მაგალითსაც წარმოადგენს უნგრეთი და ბავარია. საბჭოთა რესპუბლიკები სდგანან საერთაშორისო იმპერიალიზმის გამოლაშქრების მრისხანე საშიშროების წინაშე. მათ შეუძლია თავი იხსნან მხოლოდ ურთიერთ შორის მჭიდრო კავშირით. ეს განსაკუთრებით საჭიროა, აღვნიშნოთ საქართველოს, აზერბეიჯანის და სომხეთის შესახებ. ანტანტას სურდა შეექმნა მათგან ბალკანეთი, ჩვენ კი ვქმნით მშრომელთა ხალხის ძმურ ოჯახს, ერთი ინტერესებით შეკავშირებულს.

წითელ რესპუბლიკებში

სომხეთი

კომპარტიის ყრილობა.

ერევანი, 31 იანვარი. სომხეთის კომპარტიის ყრილობის მეოთხე სხდომაზე გრძელდებოდა კამათი ც. კ.-ის მოხსენების გამო, რის შემდეგ მოისმინეს ამხ. მიასნიკოვის მოხსენება რუსეთის პარტკონფერენციის შესახებ. ეს მოხსენება ყრილობამ მიიღო ცნობად და სახელმძღვანელოდ.

ყრილობის რიგით მეხუთე სხდომა დაიწყო ამხ. მიასნიკოვის დასაბუთებული მოხსენებით საბჭოთა აღმშენებლობის შესახებ. მან მოხსენებელმა აღნიშნა, რომ თებერვლის კონტრ-რევოლიუციას არავითარი კვალი სხვა არ დაუტოვებია საბჭოთა სომხეთისთვის. ისტორიულად საბჭოთა ხელისუფლების მოღვაწეობას მოხსენებელი ყოფს სამ პერიოდად: 1. პერიოდი ივლისამდე, როდესაც წარმოებდა მუშაობა ძალების შემოსაკრებად, როდესაც წარმოებდა სასურსათო საქმის მოგვარება და როცა პარტიის წინაშე იდგა მწვავე საკითხი დაშნაკების ორგანიზაციისა და ზანგეზურის ავანტიურის ლიკვიდაციისა. მე-2 პერიოდი—ივლისიდან შემოდგომამდე. ამ ხანაში სუფევდა სიმშვიდე, მაგრამ არ გვქონდა ხელისუფლების მოწყობილი ორგანოები, უმთავრესი კი—არ გვქონდა კონსტიტუცია. ჩვენ გამოვეცით დროებითი საკონსტიტუციო წესები და მოვაგვარეთ ცენტრისა და ადგილების ურთიერთობა, მესამე პერიოდი იწყება წარსული შემოდგომიდან. აქ ჩვენ შევუდექით ჩვენი მუშაობის გასაზღვრულ სისტემაში მოყვანას. ორატორი აღნიშნავს ცხოვრების დიდ შემოქმედებითი მოძრაობის არსებობას.

სომხეთის საბჭოების ყრილობა.

30 იანვარს სახელმწიფო თეატრის დარბაზში მოხდა სრულიად სომხეთის საბჭოთა ყრილობის საზეიმო გახსნა. სახელმწიფო გუნდმა შეასრულა ინტერნაციონალი, რის შემდეგ სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარემ ამხ. მიასნიკოვმა გაცნო ყრილობის დელეგატებს ყრილობის წინაშე მდგარ ამოცანებს.

ამხ. მიასნიკოვის წინადადებით ყრილობა შეუდგა პრეზიდიუმის არჩევას, გავიდა კომფრაქციის მიერ წარმოდგენილი სია. პრეზიდიუმში შევიდნენ ამხანაგები: მიასნიკოვი, ლუკაშინი, ავისი, შახგელდიანი, ამბარცუმიანი, სომაკი, აზატიანი, ვართანიანი, არუტიუნიანი, ბორისენკო და გუსეინ-ოღლი. შემდეგ აირჩიეს სეკრეტარიატი და სამანდატო კომისია. არჩევნების შემდეგ მისალმებით გამოვიდნენ წარმომადგენლები: ქალაქის საბჭოსი, სომხეთის წითელი ლაშქრისა, რუსეთის წითელი არმიისა, თათართა მოსახლეობის, სომხეთის დამხმარე კომიტეტის, პროფკავშირების. მისალოცი დეპეშა გაეგზავნა რუსეთის ც. ა. კომიტეტს. ყრილობის საპატიო თავმჯდომარეებად აირჩიეს ამხანაგები: ლენინი, ტროცკი და კალინინი. მიიღეს შემდეგი დღის წესრიგი: 1. მოხსენება სახალხო კომისართა საბჭოს მოღვაწეობის შესახებ, 2. საბჭოთა კონსტიტუცია, 3. ფედერაცია, 4. ახალი ეკონომიური პოლიტიკა, 5. სადგილმამულო პოლიტიკა, 6. სასურსათო სახალხო კომისარიატის მოქმედება, 7. კოოპერაცია, 8 სოციალურ უზრუნველყოფის კომისარიატი, 9. წითელი არმია, 10. აღმასკომის არჩევნები.

ვრცელი მოხსენებით სახ. კომ. საბჭოს მოღვაწეობის შესახებ გამოვიდა ამხ. მიასნიკოვი: „საბჭოთა ხელისუფლებას, თქვა ორატორმა, სომხეთში დამკვიდრებისთანავე უნდა მიეღო ზომები დანგრეულ ქვეყნის დაუყონებლივი გამოსაყვანად კრიტიკული მდგომარეობიდან, ძალ-ღონის უდიდესი მოკრების გზით. სომხეთის საბჭოთა ხელისუფლებამ, გაითვალისწინა რა მშრომელ მასსების ინტერესები, მიიღო მონაწილეობა ყარსის კონფერენციაში. თუმცა ყარსის კონფერენციის პირობები მძიმე იყო, სამაგიეროდ მივიღეთ გარანტია, რათა შევუდგომოდით მშვიდობიან მუშაობას. ეს გარემოება უნდა შევაფასოთ როგორც სომხეთის დემოკრატიის პირველი რეალური გამარჯვება. აღნიშნა რა საზღვრების საკითხის გონივრული გადაჭრა, ძმურ დამოკიდებულების დამყარება მეზობლებთან, ინტელიგენციის კეთილგანწყობილი დამოკიდებულება საბჭოთა ხელისუფლებისადმი და სამღვდელოებისათვის თავისუფლების მინიჭება პოლიტიკაში მისი ჩაურევლობის პირობით, ორატორმა დაათავა სიტყვა მოწოდებით, დაეხმარონ ქვეყნას, რომელიც საუკუნოებრივი ტანჯვის შემდეგ შეუდგა შემოქმედებითი მუშაობას. კრებამ ორატორს ოვაციები გაუმართა. სხდომის დახურვის შემდეგ დელეგატები მიიწვიეს საზეიმო წარმოდგენაზე სახელმწიფო თეატრში.

ყრილობაზე გამოცხადდა 300 დელეგატამდე.

რუსეთი

მოსკოვის საბჭოს არჩევნები.

მოსკოვი. 2 თებერვალი (რადიო). 31 იანვარს მოსკოვის საბჭოში აირჩიეს 57 დეპუტატი, რომლებიდანაც 40 კომუნისტია, 16 უპარტიო და 1 მემარცხენე ესერი. ჯერ კიდევ შეუვსებელი ცნობებით, სულ არჩეულია 1100 დეპუტატი, აქედან 973 კომუნისტია, 126 უპარტო, 1 მენშევიკი და 1 მემარცხენე ესერი.

— წითელ არმიელთა, საყოველთაო სწავლების ბატალიონის კურსანტების მრავალ რიცხოვანმა კრებამ ერთხმად დაადგინა ამოირჩიონ მოსკოვის საბჭოს საპატიო თავმჯდომარეთ ამხ. ჩიჩერინი.

— რესპუბლიკის რევოლიუციონურ სამხედრო საბჭოს ნაწილების სამმართველომ მთავარ-კომიტეტის საბჭოში ამოირჩია კამენევი.

მოსკოვის სახელმწ. ბანკის მოქმედების შესახებ.

მოსკოვი. იანვრის პირველ ნახევრის განმავლობაში სახელმწიფო ბანკის მოსკოვის კანტორამ გახსნა სულ 93,350 მილიონი მანეთის კრედიტი ამ რიცხვში 5 სახელმწიფო წარმოებას მიეცა 70,250 მილიონი მანეთი (76 პროც.); 12 კოოპერატიულ ორგანიზაციას 10,450 მილ. (11 პროც.) და 19 კერძო წარმოებებს 12,650 მილ. (13 პროც.). კრედიტი გაიხსნა (ე. ი. ფაქტიურად გაცემულია 35,589 მილ. მან., აქედან სახელმწიფო წარმოებებს—23,466 მილ. მან., კოოპერატივებს—6,631 მილ. მან. და კერძო წარმოებებს—5,492 მილ. მან. უნდა აღვნიშნოთ, რომ მოსკოვის ყველაზე მსხვილი კოოპერატიული კავშირები (მოსკოვის კომუნა, საგუბერნიო კავშირი, სასოფლო კავშირი და სხვ.) იღებდენ სესხს სახელმწიფო ბანკის გამგეობიდან და არა მოსკოვის კანტორიდან და მათზე გაცემული ფული არ შედის ზევით მოყვანილ ციფრებში. წასულ ხნის განმავლობაში უარი ეთქვა 14,450 მილ. მანეთი სესხის გაცემაზე 9 კოოპერატიულ კავშირს და 11 კერძო წარმოებას. განხილვის სტადიაში იმყოფებიან 40 თხოვნა სესხის გაცემის შესახებ, აქედან 9 სახელმწიფო წარმოება ითხოვს 132,600 მილ. მან., 13 კოოპერატიული ორგანიზაცია—36 850 მილ. მან.; სულ 192.850 მილ. მან.

მიმდინარე ანგარიშებზე ირიცხებოდა 14 იანვრისათვის სულ 377,365 მილ. მან.; აქედან: პროცენტიანი—

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კომუნისტური პარტიის სრულიად რუსეთის კონფერენცია

გრძელდება კამათი კომინტერნის შესახებ: სიტყვა ეძლევა ამხ. ტროცკის.

ამხ. ტროცკი

ამხანაგებო, დისკუსია ამ საკითხის შესახებ, ღებულობს ცოტა პრივატ-დოცენტულ ხასიათს ამ სიტყვის უვარგისი მნიშვნელობით. როცა პირველი სიტყვა ავიღე, აზრადაც არ მქონდა რომ ამ საკითხის გარშემო იქნებოდა რაიმე კამათი. საყურადღებო მასალა ვიპოვე მე კომინტერნის უკანასკნელ წიგნაკში, პავლოვსკის წერილში, რომელსაც არავითარი შენიშვნები არა აქვს, და ვფიქრობ, რომ ჩემს მიერ მოყვანილი ცნობები აბსოლიუტურად უდავოა. ეს მრუდე ხაზი,—მე იგი გავავლე ფართოდ, რომ ყველას დაენახოს,—ეს მრუდე ხაზი, აჩვენებს სურათს; რიაზანოვი ადგილიდან: „ყველა მრუდე ხაზით ფონს ვერ გახვალ". ვფიქრობ, ამხ. რიაზანოვო, რომ მე და თქვენ ყოველ შემთხვევაში გავალთ.. მე ვამბობ, რომ თუ 1920 წლიდან 1921 წლის მაისამდე და ივნისამდე სამრეწველო განვითარების მრუდე ხაზი ძირს იწევს, ხოლო შემდეგ იწყება მოძრაობა,—რომელიც მე აღვნიშნე, როგორც სპაზმატიური მოძრაობა,—ხაზი რამდენიმეთ ზევით იწევს, შემდეგ ისევ ძირს, შემდეგ კიდევ ზევით და შეიძლება ისევ ძირს წავიდეს, მაშინ ესა და ეს ხაზი (უჩვენებს დიაგრამას) მკვეთრად განსხვავდებიან. აქ 12, 13 და 14 თვის განმავლობაში არის ძირს დაწევა. რაში გამოიხატება ეს ძირს დაწევა? დღეს მაგ. გვყავს ათასი მუშა, ხვალ, ვთქვათ, 999, 998, 997-ი და სისტემატიურად გავაგრძელოთ ასე 15 თვის განმავლობაში. ცხრაასოთხმოცდა მეთექვსმეტე მუშა ამბობს: „ხვალ ჯერი ჩემზე მოვა". ამბობს იმიტომ, რომ ხედავს ქარხანაში მუშაობა დაეცა და რამდენიმე მუშა დაითხოვეს. მუშებს იპყრობს სრული უიმედობა. კაპიტალისტი არ არის მათგან დამოკიდებული, ხოლო მათი ბედი სავსებით დამოკიდებულია კაპიტალისტისაგან. ასეთი განწყობილება მუშათა ფართო მასებში იყო. ეხლა ვსთქვათ, რომ ქარხანას მიემატა ერთი მუშა, გახდა 1001; შემდეგ 1002, 1003 და სხვ. სტატისტიკის თვალსაზრისით ეს სრულიად უმნიშვნელო განსხვავებაა. ხოლო მუშის სულიერი განწყობილების თვალსაზრისით ეს უდიდესი ფაქტია. იყო 1000 კაცი, არის 1001, შემდეგ 1002 და სხვ.,—მაშასადამე ქარხანა ვითარდება და მუშა გრძნობს თავის ფეხქვეშ რაღაც ნიადაგს. ამ გვარად, მნიშვნელობა აქვს თვით ფაქტს, რომ ამა წლის შემოდგომაზე შეიცვალა კონიუნქტურა, მოსავალის გამო, თუ იმის გამო, რომ გაფიცვა შესწყდა,—ეს სულერთია, რომ მე არ მქონდეს სტატისტიკა, ვიჯდე სრულიად განმარტოებით და ჩემამდე აღწევდეს პოლიტიკური და ეკონომიური ცნობები, რომ მუშათა განწყობილება ასეთი და ასეთია, რომ მოხდა ესა და ეს ამბავი და შემდეგ გავიგო, რომ მუშათა რიცხვმა იმატა, მე ვიტყოდი, რომ რაღაც შეიცვალა, რომ მოხდა რაღაც ძვრა ეკონომიური. ეხლა დავა შეიძლება იყოს შესახებ, თუ რა მოძრაობა ექნება შემდეგში ამ მრუდე ხაზსა. აქ არის ქანაობა. ეს ამტკიცებს, რომ ამ ქანაობაში კაპიტალისტური განვითარება ან შეჩერებულია, ან ძირს იწევს. მე ვამბობ მხოლოდ იმას, რომ ეს ხაზი არ არის სწორი, ანუ ძირს მიმავალია, რომ ამ ხაზზე არის ქანაობა; ამის არ გათვალისწინება ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ ვერ ვითვალისწინებთ იმ სასიცოცხლო ბიძგებს, რომლის მოქმედების ქვეშ სცოცხლობს და იბრძვის მუშათა კლასი.

ვიმეორებ, რომ არავითარი სტატისტიკაც არ მქონდეს, მე მაშინაც ვიტყოდი რაც მოვდი, მაგრამ სტატისტიკა არის, წაიკითხეთ პავლოვსკის წერილი. საქსოვ მრეწველობაში არის ფრიად დიდი ცვლილება თითისტარის ცხრა-მეათედი მუშაობდა აგვისტოში და ენკენისთვეში, გაზაფხულზე მუშაობდა ნახევარი. ეს უდიდესი ცვლილებაა. ამერიკაში თაღიანმა ღუმელებმა, ქვანახშირის მრეწველობამ და მეტალურგიამ აგვისტოში და ენკენისთვეში განიცადა სერიოზული ცვლილება. ჩვენ ეხლა ვცხოვრობთ ამ ცვლილებათა პოლიტიკური ანარეკლით. აქ საჭირო იყო მუჯლუგუნი მუშათა მოძრაობის ზვავისათვის. იქნება თუ არა კიდევ კრიზისი? მე ვიტყვი მუჯლუგუნის შემდეგ; მან შეიძლება ხელი არ შეუწყოს დემორალიზაციას, ვინაიდან თავი იჩინა შეერთების მოთხოვნილებამ, მუშათა კლასის პოლიტიკური ენერგიის მთლიანობის მოთხოვნილებამ. უწყებულ ფარგლებში მუშათა კლასი ღებულობს დამოუკიდებელ ძალას, დამოუკიდებელ მნიშვნელობას. არ შეიძლება ამ მუჯლუგუნების ჩვენი ყურადღების გარეშე დატოვება. ამბობენ რომ ეს არის წონასწორობა. რის წონასწორობა? რომ დღევანდელი გამოცოცხლება ათჯერ მეტი იყოს, იგი ერთი შეხედვითაც ვერ შეამცირებდა იმ დაბრკოლებას, რომელიც წინ ეღობება აყვავების საქმეს. სოკოლნიკოვი არ არის ლოღიკური: იგი ამბობს, რომ კაპიტალიზმის წონასწორობის აღდგენა არ მოხდება, მე ვსთქვი რა პირობებშია შესაძლებელი ეს აღდგენა. თუ დაიხოცა ერთი მილიონი ევროპის მცხოვრებთა სიმშილისა და სიცივისაგან, თუ გერმანია იქცა კოლონიად, თუ რუსეთში დაეცა საბჭოთა ხელისუფლება და ჩვენი ქვეყანა იქცა კოლონიად, თუ ევროპა იქცა ვასალურ ქვეყნად ამერიკისა და იაპონიის მიმართ, მაშინ დამყარდება კაპიტალიზმის ახალი წონასწორობა. ამისათვის საჭიროა 50 წლის განუწყვეტელი ბრძოლა, რომლის განმავლობაში ჩვენ უნდა გვცემონ, უნდა გვრისონ და საბოლოოდ წაგვახრჩონ. მაშინ იქნება კაპიტალიზმის ახალი წონასწორობა, აი, პერსპექტივა, რომელსაც მე ვსახავდი.

ეხლა თავი იჩინა გამოცოცხლებამ; იგი დაეჯახა ახალ სანგრებს ომის წინ, რომლის შესახებაც მე ვლაპარაკობდი; პირველი სანგრები არის მაღალი, თავბრუდამსხმელი ფასები. ორი სამი თვის განმავლობაში მას წინ ეღობება ახალი ბარიკადები—წონასწორობის ძლიერი მოშლა ევროპასა და ამერიკაში, დანაწილება ევროპისა, განადგურება და განცალკევება ცენტრალი და აღმოსავლეთი ევროპისა, სამხარი [illegible] და სხვ. როდესაც კაპიტალიზმი, რომელმაც განიცადა ერთგვარი ნახევრად-ფიქტიური აყვავება, (ხოლო აყვავებამ ხელი შეუწყო მუშათა მოძრაობას), დაეჯახა ომის მიერ აღმართულ ბარიკადას, იგი მოიხედავს საბჭოთა რუსეთისაკენ და მდგომარეობის პირველი გაუარესებისთანავე იგი ათჯერ მობრუნდება ჩვენსკენ. ნოემბერში უეჭველად იყო ერთგვარი შესუსტება, რომელსაც ფრთხილად ახასიათებს ვარგა. ეს გაფრთხილებაა. დეკემბერში იქნება ახალი ხაზი ზევით. ის გახელებული დაქანება, რომელსაც ადგილი ჰქონდა გასული წლის მაისიდან, და თითქმის აპრილიდან ან მარტიდან, ვიდრე ამა წლის ივნისამდე,—ასეთი გახელებული დაცემა, რომელიც წარმოიშვა, როგორც რეაქცია მთელი ომისა,—არ იქნება.

იქნება თუ არა აღორძინება ნელი, გაზომილი?—არა. იქნება თუ არა საერთო აღორძინება ნახტომებით?—ადვილად შეიძლება, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში არ იქნება იგი სწრაფი. რამდენი ხნით?—ძნელია წინასწარ თქმა. მაგრამ ცვლილებაა უკვე ის, რომ წყალგამყოფის მაგიერ არის წყალის მოცემცემე ზედაპირი; როდესაც ეკონომიური განვითარების წყალი მიიმართება ამა თუ იმ მხარეს, მაგრამ აღარ არის წყალგამყოფი, ეს უკვე ცვლილებაა, უზარმაზარი ცვლილება. თუ შეუბნებიან რომ არის უთვალავი სიღატაკე, სიღარიბე, უმუშევრობა და სხვ., (ინგლისის უმუშევრობაზე არ ვილაპარაკებ), ამხ. სოკოლნიკოვის შენიშვნა მე მაგონებს შემდეგს: ვსთქვათ მე ვაღიარე, რომ ამხ. კამენევს მოსკოვის ქუჩები წელს უფრო წმინდათ აქვს დაცული, ვიდრე 1918 წ., ხოლო ვიღაცამ გაავრცელა ხმა თითქოს ტროცკის განცხადებით, რომ მოსკოვი სავსებით აყვავებული ქალაქია, ამ ვიღაცამ, ამასთანავე, მოიყვანა მთელი სტატისტიკა მოსკოვის ნაგავისა. მაგრამ თუ მე ვსთქვი, რომ მოსკოვის ქუჩები უფრო წმინდაა, ეს ფაქტია და ამის უარყოფა, ან არ დანახვა, იქნებოდა უსამართლობა საბჭოთა მუნიციპალიტეტის მიმართ.

აღნიშნავენ მეორე ფაქტს:—ვალიუტა დასრიალობს გახელებულ ცეკვაში, საფინანსო აპარატი მოშლილია, ეს, რა თქმა უნდა, არის რევოლიუციის ბაზა, მაგრამ ამ მომენტში არის საკუთარი ზიგზაგები, საკუთარი ცვლილებანი. სოკოლნიკოვი ამბობს, რომ ჩემი სიტყვების დასკვნა უნდა იყოს სპეკულიაცია ომით. თუ მე ვამტკიცებ, რომ საქმე მიდის ჰარმონიისა და წონასწორობის დამყარებისაკენ, ომი იქნებოდა პირდაპირ თვითმკვლელობა. რა გზით მოხდება თავის მოკვლა—სულერთია. მან ამას უწოდა ჩემი ლოღიკა. თუ კაპიტალიზმი ამყარებს წონასწორობას, ხოლო თუ მე ვამბობ, რომ მთელი პოლიტიკა უნდა მივმართოთ ომისაკენ, ეს ნიშნავს იმას, რომ მე მინდა სამართებლით გამოვჭრა ყელი, რომ მე უპირატესობას ვაძლევ საქმის დასრულებას სისხლის ღვრით. ეს სოკოლნიკოვის ფილოსოფიაა.

არაფერი ამის მსგავსი მე არ მითქვამს. მე აღვნიშნე, რომ ჩვენი ცნობისადმი მისწრაფების ფაქტს თავისთავად აქვს მნიშვნელობა, არა ისტორიული ჯარჯერობით, მაგრამ ერთგვარი სიმპტომური მნიშვნელობა მაინც აქვს. თუ ჩვენ გვიცნეს მაშინ უკვე გვექნება ისტორიული მნიშვნელობის ფაქტი, მაგრამ ჯერ მხოლოდ ლაპარაკია ამის შესახებ და არ ვიცით რა პირობებში მოხდება ჩვენი ცნობა. როცა მოლაპარაკება დაიწყება მე მომხრე ვიქნები, რომ გააგზავნოს ამხ. სოკოლნიკოვი, იგი მშვენიერი დიპლომატია. როცა დელეგაციას ავირჩევთ მოლაპარაკებისათვის მე მომხრე ვიქნები, რომ დელეგაციაში შევიდეს ამხ. სოკოლნიკოვი, ომის წინააღმდეგ განწყობილი, მშვიდობიანად განწყობილი ამხ. სოკოლნიკოვი, მაგრამ ვაცხადებ, ამასთანავე, რომ ადვილად შესაძლებელია ერთი კვირის, ან ორი კვირის შემდეგ, ამხ. სოკოლნიკოვმა გვაცნობოს აქ, რომ, ლოიდ-ჯორჯი და ბრიანი მოითხოვს ჩვენგან არც მეტს არც ნაკლებს, კომუნისტური ინტერნაციონალის გაძევებას რუსეთიდან. (რადეკი ადგილიდან: რიგაში). რიგაში თუ რეველში ამას მნიშვნელობა არა აქვს, ეს არის პირველი პატარა მოთხოვნილება. მეორე, ვსთქვათ, იქნება,—რომ კავკასიის ნავთის რაიონი და პეტროგრადის მრეწველობა გადავცეთ ინგლისის სინდიკატს,—წვრილმანი საქმეა: ინგლისი პეტროგრადში, ინგლისი კავკასიის დასახლისი. მესამე კიდევ,—რომ ვაშინგტონის მიერ აღიარებულ საყოველთაო განიარაღების გამო, ჩვენ დავშალოთ ჩვენი წითელი არმია. სამი პატარა მოთხოვნილება, ამასთანავე იქ შესაძლებელია ითქვას, რომ თუ ჩვენ შეთანხმების პირობებს არ მივიღებთ—იქნება ეს თქმული პირდაპირ, თუ გადაკვრით,—რომელსაც დაემატება რაიმე პრაქტიკული ნაბიჯი დასავლეთის საზღვარზე,—მაგრამ... საფინეთის ჯარი მზად არის, კორელიაში კარგი პლაცდარმია, მზადდება შემოტევა პეტროგრადზე ჩრდილოეთით..

აქედან გამომდინარეობს დასკვნა, რომ ვაწარმოებთ რა მოლაპარაკებას, და ვსარგებლობთ რა ყოველნაირად კაპიტალიზმის უთერესად გართულებულ მდგომარეობას, ჩვენ მზად უნდა ვიყოთ, ვინაიდან მოლაპარაკების უკანასკნელი პერიოდი იქნება უმეტესად მწვავე,—ამ დროს, ჩვენ გვიჩვენებენ სამხედრო ინტერვენციის მუქარას, იმ მიზნით, რათა ჩვენ მეტ დათმობაზე წავიდეთ; ხოლო როცა მუქარა არ გასჭრის დარჩება თვით ინტერვენცია. ამხ. სოკოლნიკოვი ამბობს, რომ „მთელი ჩემი პერსპექტივა დამყარებულია ომზე, სწორედ მეტყველება ომზე". თქვენ სწორედ წერტილს მოარტყით. მე პარტიაში სავსებით შერიგებული ვარ ცეკასთან რომელიც აბსოლუტურ სისულელეთ სთვლის ეხლა შეტევითი ომის იდეიდან შექმნას ლოზუნგი; საბჭოთა ყრილობაზე, წითელ არმიელთა თვითეულ კრებაზე და პასუხისმგებელ პარტიულ კონფერენციაზე მე ვამბობ, რომ ჩვენი პოლიტიკა არის პოლიტიკა ბრძოლისა ზავისათვის. მაგრამ ბრძოლა ზავისათვის თანამედროვე პირობებში ნიშნავს ძლიერი წითელი არმიის არსებობას. მოლაპარაკების მიახლოება კი არ ასუსტებს, აძლიერებს ამ აუცილებლობას. და გაცხოველება რევოლიუციონური მოძრაობისა ევროპაში, რომელიც ქმნის ბურჟუაზიისათვის კიდევ უფრო ძნელ მდგომარეობას, ამწვავებს, ადიდებს სამხედრო საფრთხის შესაძლოებას.

ამხანაგებო, ჩვენში არ არის არავითარი პოლიტიკური უთანხმოება. პირიქით, თუ კი ვისმე შეუძლიან რაიმე მისაყვედუროს, ეს ის არის, რომ ამა წლის გაზაფხულზე, როდესაც კრიზისი იყო მეტად ღრმა და უმკვეთრო, მე რევოლიუციის პერსპექტივების მიმართ ხიბახში ვიღებდი უფრო შორეულ წერტილს: ვფიქრობდი, რომ რევოლიუციონური განვითარებისათვის, არ არის შესაფერი პირობები. ეხლა კი, პირიქით, სავსებით დარწმუნებული ვარ, რომ გადახრა და კერძოთ მუჯლუგუნი არის სწორედ ეკონომიურ გამოცოცხლებაში. აქ კრიზისის შეჩერება და ეკონომიური გამოცოცხლება მთავარ სამრეწველო ქვეყნებში, პოლიტიკურად დაგვაახლოვებს ჩვენ მასიური რევოლიუციონური მოძრაობის შესაძლოებასთან. რომ მდგომარეობის გაუარესება განვითარდეს ისე, როგორც იგი ვითარდებოდა უკანასკნელი 1 ნახ. წ. განმავლობაში,—რაიც ჩემი ფიქრით შეუძლებელია, დაუჯერებელი და ეკონომიურად დაუსაბუთებელი,—მაშინ, ეჭვს გარეშეა, შეჩერდებოდა რევოლიუციის წინსვლა. თუ განვითარება წავიდა იმ სახით, როგორც ეხლა მიდის,—ეს ჩვენთვის ხელსაყრელი იქნება. ეკონომიურად ბურჟუაზია მოიგებს ასჯერ ნაკლებს იმაზე, რასაც ჩვენ მოვიგებთ პოლიტიკურად. აი, ეს არის საკითხის არსება, მისი დედა-აზრი.

უბრუნდები რა ზინოვიევის თეზისებს, მე ვფიქრობ, იგი მიღებულ უნდა იქნეს ერთსულოვნად და ერთხმად. თეზისების მიღების ფაქტს შეიტყობს ევროპის მთელი კომუნისტური მოძრაობა. იქნება შეიძლება იყოს, ამა თუ იმ ელემენტის აღელვება იგი, და აგრეთვე მრავალი ცრუ-პრორწმუნოება, ყალბი აზრები და სხ. ჩვენ უნდა დავამშვიდოთ ყველა ეს ცოდვები იმით, რომ თეზისები უნდა მივიღოთ ერთხმათ, კონფერენცია ხელს შეუწყობს მუშათა მსოფლიო მოძრაობის ჭეშმარიტ კომუნისტურ ელემენტებს, გაიყვანონ თავისი პოლიტიკა აბსოლუტურად სწორ გზაზე.

სიტყვა ეძლევა ამხ. ბუხარინს.

ამხ. ბუხარინი.

მე უნდა აღვადგინო ის დავა, რომელმაც აქ თავი იჩინა. ორი თვალსაზრისი იყო აქ: ერთი ამტკიცებდა, რომ რევოლიუცია დასავლეთ ევროპაში ვითარდება ამ ეხლა კრიზისის ნიადაგზე. ამხ. ტროცკიმ მოიყვანა ფაქტები ჩვენი რუსეთის პრაქტიკიდან, როდესაც რუსეთის მუშათა მოძრაობის გაფართოება ეყრდნობოდა გამოცოცხლების ტალღას ეკონომიური ცხოვრების სფეროში. ამ ძირითად საკითხს უნდა დავუბრუნდეთ ჩვენ: კრიზისს ეყრდნობა დღეს მუშათა მოძრაობა დასავლეთ ევროპაში, თუ აღორძინების ტალღას? მე გთხოვთ მიაქციოთ ყურადღება შემდეგ დამახასიათებელ ფაქტს, არც ერთმა ოპონენტმა არ გასცა პასუხი ძირითად საკითხს, რომელიც მე დავაყენე: რატომ შემოგვიტია ბურჟუაზიამ, სად არის იმის მოტივი, რომ ბურჟუაზიამ, თავისი უთერესად გართულებული მდგომარეობის დროს დაიწყო გენერალური შემოტევა მუშათა კლასის წინააღმდეგ. აი, როგორ ვაყენებ მე საკითხს. როდესაც ამხ. ტროცკი ამბობდა, რომ იგი ყველა საკითხებს გადაწყვეტს უსტატისტიკოდ, კეთილინებებით, მიპასუხეთ მე—უსტატისტიკოდ თუ სტატისტიკით—ამ ძირითად კითხვაზე. ამხ. ტროცკი ჰკითხულობს: რა შეიცვალა დღეს, რატომ ხდება ასეთი სოციალ-პოლიტიკური ძვრა და ცვლილება და რატომ შეიცვალა სახე ისე, რომ დაქვეითების მრუდე ხაზი იყო ასეთი, ხოლო დღეს დაიწყო ერთგვარი აწევა, გამოცოცხლება? მაშასადამე, შეცვლილი სოციალ-პოლიტიკური ვითარების საფუძვლად ტროცკის მიაჩნია დაწყებული გამოცოცხლების ტალღა.

ჩემთვის პირადი საქმე სხვანაირად არის. მე მოვიყვანე კაპიტალის შემოტევის ზოგიერთი ფაქტი. რატომ დაიწყო ეს შემოტევა? იმიტომ დაიწყო, ამხანაგო ტროცკი, რომ კრიზისი ოდნავადაც არ შემცირებულა. იქვე ამბობთ: წინად იყო კატასტროფიული დაცემის ხაზი, ხოლო ეხლა არ არის ასეთი კატასტროფიული შერყევა. მერე რა? ზედმეტი არ იქნება, მოვიგონოთ ტოლსტოის ცნობილი მოთხრობა: „ო ტრიოხ კალაჩახ ი ოდნოი ბარანკე". შედარებით მცირე გარესება ნოემბერში არის უკანასკნელი წვეთი, რომელმაც აავსო ფიალა, იმიტომ ბურჟუაზია იძულებულია დაიწყოს შეტევა.

მიპასუხოს ჩემი არგუმენტაციის მოწინააღმდეგეებმა ამ ძირითად კითხვაზე: რატომ გადავიდა დღეს ბურჟუაზია შეტევაზე? რას სჩადის ეს მან? მან ხეტი უნდა მიეცეს მუშათა კლასისათვის, უნდა გაიღვიძოს მასში ინტერესი ყველა სახელმწიფო საქციო საზოგადოებისადმი, [illegible] ყველა ბანდიტური კავშირისადმი, რათა ამ ინტერესის დახმარებით გადაიბიროს მუშათა კლასი—თუ გამართლდა ის პერსპექტივა რომლის შესახებ ლაპარაკობდა აქ ტროცკი, საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ. ბურჟუაზია კი სულ წინააღმდეგს სჩადის. არისაქ იმ მდგომარეობ ანალიზი, რომელიც აიძულებს ბურჟუაზიას გაილაშქროს მუშათა კლასის წინააღმდეგ? ხსენებაც არ არის ამ ანალიზისა და ეს არის ამხ. ტროცკის მთავარი შეცდომა.

ჩვენ გვქონია შემთხვევა, როდესაც მუშათა მოძრაობის გაფართოვება დაყრდნილი ყოფილა ეკონომიური ცხოვრების გამოცოცხლებაზე. ჩვენში რუსეთის შემდეგ, რევოლიუციის დამარცხების შემდეგ 1905 წელში, მუშათა მოძრაობამ იწყო განვითარება დროებით 1911 წლის აპრილიდან. იწყო სამრეწველო აღორძინება სხვ ინდუსტრიაში, შემდეგ სხვა დარგებში; ამის გამო, იზრდებოდა ეკონომიური ბრძოლა, იზრდებოდა მუშათა მოძრაობა ამ სამრეწველო გამოცოცხლების ნიადაგზე. ეს პერსპექტივა ფრიალობს ამხ. ტროცკის გონებაში. იგი ამბობს: იწყება გამოცოცხლება, იწყება მუშათა მოძრაობის ზრდა, მუშათა კლასი თავს უყრის საბრძოლო ძალებს და სხვ. ეს შეფასება სრულიად არ არის სწორი. თავის თავად ცხადია, რომ ზოგიერთ პუნქტში შეიძლება იყოს ცალკე გამოცოცხლება, რომ მოძრაობა აქ ზიგზაგით მიდის. მაგრამ თუ არის მცირე გამოცოცხლება წარმოებების ცალკე დარგებში, გამოცოცხლება სულ ერთ[illegible]ვით, რომელმაც უკვე განვლო,—[illegible]ეა,—რის[illegible]რათ შეიძლება ამ [illegible] უკვე გასული თვის მ ხედვით [illegible]ოთ ახალი ტაქტიკა მომავლისა[illegible]. რას [illegible] დღეს ვაღიარებთ ახალ [illegible] დამყარებულია იმ [illegible]რომ მუშათა მოძრაობა [illegible]და გაიზარდოს, რომ [illegible]და განაგრძოს შეტევის [illegible]რომ ეს დაკავშირებული [illegible]ხისთან, რომლის შესახებაც მე ვლაპარაკობდი. აი, რატომ მგონია მე, რომ ამხ. ტროცკი ამ საკითხში მართალი არ არის.

სიტყვა ეძლევა ამხ. სოკოლნიკოვს.

ამხ. სოკოლნიკოვი.

უთანხმოება ტროცკისთან, რა თქმა უნდა, არავითარი დიდი, განსაკუთრებული უთანხმოება არ არის. მე აღვნიშნე ტროცკის ზოგიერთი სიტყვა, რომელსაც შეუძლიან წარმოშვას განსაზღვრული გაუგებრობა, ხოლო რომ გაუგებრობის შესაძლებლობა არის, ეს ფაქტია. ტროცკი თავის პირველ სიტყვაში ამბობდა გადაჭრით, რომ ახალი პერიოდი მუშათა ეკონომიური და პოლიტიკური მოძრაობის განვითარებაში, ემყარება დაწყებული გამოცოცხლების ნიადაგს. შემდეგ, იგი ამბობდა, რომ აყვავება დაეჯახება აღმოსავლეთი ევროპის განადგურებას და სხვ. გამოცოცხლებაც და აყვავებაც ტროცკის გათვალისწინებული აქვს. შეიძლება [illegible] იმ გარემოებას, რომ მეორე სიტყვაში ტროცკიმ უფრო გარკვეულად ჩამოაყალიბა თავისი აზრი და მოსპო გაუგებრობის შესაძლებლობა. რა დარჩა ტროცკის იმის შემდეგ, რაც მან დაიხია წინასწარ განცხადებულ პოზიციებზე. წინად იყო ძლიერი დაცემა და ამ დროს მუშათა მოძრაობა არ ვითარდებოდა, დღეს არის პულსის შეწყვეტის ზოლი და ამ დროს მუშათა მოძრაობას შეეძლო უკეთ განვითარებულიყო. კიდევ რომ წარმოვიდგინოთ, ამხანაგებო, რომ ამ დაცემის დროს იმდენად გატეხილი იყო მუშათა კლასი [illegible] აზრებით, რომ მას არ შეეძლო ბრძოლა, შეიძლება დაუშვათ, რომ როდესაც შესწყდა სწრაფი უკან სვლა, მუშებმა შეიგნეს, რომ ერთგვარი წინააღმდეგობის გაწევა არის შესაძლებელი. დაუშვათ რომ ეს პერსპექტივა შეუმცდარი არ არის. მერე რას ნიშნავს ეს სქოლასტიური ძიება, რა საჭიროა იგი, როდესაც ჩვენ გვაქვს გარკვეული, განსაზღვრული მასალა.

ნება მიბოძეთ ჩემ თავს მოვიყვანო ზოგიერთი ციფრები, რომ დავაკვირდეთ ფასების ზრდას გერმანიაში, დავინახავთ, რომ ფასების საშუალო დონე პირობით 1920 წლის იანვარში გამოიხატებოდა ციფრით—100, ხოლო 1921 წლის იანვარში—148-ით. შემდეგ დაიწყო ფასების დაცემა: თებერვალში არის ციფრი 137, მარტში 131, აპრილში 130, მაისში 128. ფასები ეცემოდა. მუშათა კლასის მდგომარეობა გერმანიაში, იმ ქვეყანაში, რომელიც საზღვრავს ცენტრალური ევროპის ეკონომიკას, უმჯობესდებოდა. ამ დროს, ივნისის გასულს შეიქმნა ერთგვარი წონასწორობა, არა მტკიცე წონასწორობა, რომლის შესახებ ჩვენ ვლაპარაკობდით კომინტერნის მესამე კონგრესზე. როცა კომინტერნი შეიკრიბა, მდგომარეობა გერმანიაში შეიცვალა და ივნისში, იწყო ფასების ზრდა, შემდეგი სახით: ივნისში 132, ივლისში 147, აგვისტოში 159, ენკენისთვეში 161, ოქტომბერში 184, და ნოემბერში 243. ამ გვარად, ფასები გაიზარდა ერთი-ორად, და მუშის რეალი სამუშაო ხელფასიც ერთიორად შემცირდა.

სად არის მიზეზი გერმანიის მუშათა კლასის გამემარცხენებისა? განა ის არის, რომ ამხ. ტროცკის ფსიხოლოგიური გამოკვლევის ძალით, დაიწყო შეცვლა მუშათა ბრძოლის პირობებისა, სხვა ქვეყნების ეკონომიური დამორჩილების გამო, ან იმის გამო, რომ გერმანიაში სამუშაო ხელფასი ერთიორად შემცირდა? ამას აქვს მნიშვნელობა, ვინაიდან, თუ ჩვენ ახალ ტაქტიკას ამოვიყვანთ ფსიხოლოგიურ გამოკვლევათა ნიადაგზე, ბევრი რამ გამოგვრჩება გაუთვალისწინებელი. თუ ჩვენ ამ ახალ ტაქტიკას გავმართავთ იმ ნამდვილი ფაქტორების აღრიცხვის ნიადაგზე, რომელიც განსაზღვრავს მუშათა მასების მოძრაობას, მივიღებთ სულ სხვა სურათს. გერმანიის მუშათა კლასი მოექცა ისეთ მდგომარეობაში, როდესაც კაპიტალისტებმა საბირჟო სპეკულიაციის გზით ჯიბიდან ამოაძვრეს მას ორმაგი სამუშაო ხელფასი. არის ეს მოვლენა შედეგი ფსიხოლოგიური პროცესისა; თუ რეალი პროცესისა? მუშათა კლასის გამემარცხენების პროცესი, არ არის შემთხვევითი პროცესი, და იგი დასაბუთებულია უფრო გარკვევით და სისწორით, ვიდრე ამხ. ტროცკი ფიქრობს.

სიტყვა ეძლევა ამხ. რიაზანოვს.

ამხ. რიაზანოვი.

მე, ამხანაგებო, სიტყვა ვითხოვე, როგორც სტუმარმა ამ კონფერენციაზე; გამეხარდა როცა გავიგე, რომ სიტყვის მიცემა შეიძლება იმის გამო რომ ადამიანი მოვიდა გერმანიიდან. ჩემი აქ მოსვლის სურვილი გამოიწვია იმ გარემოებამ, რომ ამხ. რადეკმა მოიგონა დავა, რომელიც სადისკუსიო კლუბში სწარმოებდა და მოიყვანა ჩემი სიტყვები. მე იქ აღვნიშნე და საჭიროდ მიმაჩნია გავიმეორო აქ: მე ვიზიარებ ყველა თეზისს, რომელსაც დღეს იცავს კომინტერნი. ვფიქრობ, რომ შეიძლებოდა ზოგიერთი პუნქტის სხვანაირად დასაბუთება. მაგრამ სადისკუსიო კლუბში მე აღვნიშნე ერთი ფაქტი: უნდა გაუწიოთ ანგარიში პარტიული ამხანაგების ფსიხოლოგიას აქ რუსეთში და იქ—უცხოეთში. შეუძლებელია გონება აურიოთ ხალხს, შეუძლებელია სთქვათ ხუთშაბათს: „სამი სახრჩობელა შეიდემანისათვის!", ხოლო მეორე დღეს „მიეცით ხელი მეორე ინტერნაციონალს!" ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რომ მოგველის მძიმე გაზაფხული, არა მარტო მოუსავლობის, სიმშილობის აზრით, არამედ მოგველის უმძიმესი გაზაფხული იმ აზრით, რომ ჩვენ წინაშე დადგება თვით საბჭოთა რუსეთის ყოფნა არ ყოფნის საკითხი. და აქ ამხ. ტროცკი სავსებით მართალია, თუმცა ეკონომიური ფუნდამენტი, რომელიც მას მოჰყავს, იმდენადვე საფუძვლიანია, როგორც გენერალური შტაბის ზოგიერთი მოსაზრებანი ვარშავაზე გალაშქრების დროს. ამავე დროს, დღეს რომ სახელმწიფოთა შორის დადებული ხელშეკრულება, გვიჩვენებს, რომ ბურჟუაზია ყველა ქვეყნისა, როგორც დამარცხებულისა, ისე გამარჯვებულისა, მაინც და მაინც ვერ გოთხოვს თავის თავს თავისუფლად ყოველგვარ ხიფათისაგან. ამხ. ტროცკი აქ მართალი არ არის. ეს არის ფაქტორი, რომელიც საგულისხმოა ჩვენთვის და ხელსაყრელი. საკმარისია თვალი გადავავლოთ გერმანიის, ავსტრიის, ამ გადაშენების პროცესში მყოფ სახელმწიფოს, საკმარისია იკითხოთ ინგლისის გაზეთები სისტემატიურად, იტალიისა და საფრანგეთის გაზეთები, საკმარისია იცოდეთ ის ფაქტები, რომელიც ამერიკიდან მოდის, რათა დაინახოთ, რომ ეკონომიურად საჭიროა ამის შესახებ ცნობების მიღება.

საკმარისია იცოდეთ ეს ფაქტები, რომ დაინახოთ, თუ როგორ ირყევა ნიადაგი, რომ ავიღოთ ინგლისი, უნდა ვსთქვათ, რომ ლოიდ-ჯორჯმა იცის მანევრების მოწყობა და თუ მან შესძლო სინფეინერებთან მორიგება, შემდეგ არჩევნებს იგი ჩაატარებს იმ ლოზუნგით, რომლის საშუალებით შეიძლება მოხერხდეს მუშათა კლასის „რასკოლი". თუ ასე დავაყენებთ ძირითად ტაქტიკურ ამოცანებს, შეიძლება დავინახოთ, რომ სწორედ იმიტომ, რომ ბურჟუაზიამ დაიწყო შეტევა, სწორედ ამიტომ მუშათა მოძრაობა გერმანიაში, ავსტრიაში, უნგრეთში და ევროპის კონტინენტზე განიცდის ერთგვარი დემორალიზაციის მდგომარეობას. აქედან გამომდინარეობს ის ტაქტიკა მუშათა მთლიანი ფრონტისა, რომელიც ამხ. რადეკმა წამოაყენა ჯერ კიდევ წლინახევრის წინად.

ტაქტიკა სრულიად უცილებელი, რომელსაც გვიკარნახებს დღევანდელი მომენტი. მუშათა მთავრობის ბატონობის ხაზს გერმანიაში დღეს სცილდება მასა; ჩვენთვის ხელსაყრელია ამ პროცესის შეჩერება; და თუ მე ისე ოპტიმისტურად არ ვუყურებ მუშათა მთლიანი ფრონტის შესაძლებლობას, როგორც ზოგიერთი ამხანაგი, ყოველ შემთხვევაში, ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ მხოლოდ ამ ტაქტიკის უეჭველი განხორციელებით ჩვენ შევძლებთ,—იმ აუცილებელი „რასკოლის" გამო, რომელიც უნდა მოხდეს შეიდემანელთა შორის, რომელიც მზადდება ბუნებრივი გზით,—ჩამოვაშოროთ მას დიდი ნაწილი აზრისა. მე ნაკლებად მწამს კავშირი შეიდემანთან. უნდა აღვნიშნოთ შემდეგი ფაქტები: ამას წინად სტინესი, რომლის შესახებ საჭიროა უფრო დაწვრილებით ლაპარაკი,—ლონდონში გაემგზავრა. ამბობენ რომ გამგზავრება უნაყოფო იყო. მაგრამ ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რომ თუ ოთხთა კავშირი გარით რამდენიმე წლით მაინ მოახერხებს შეკავშირებას, რომელიც შემდეგ მას საშვალებას მისცემს გამოილაშქროს ჩვენი წინააღმდეგ,—თუ ეს მოხდა არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ მეორე მხრით მზადდება სამთა კავშირი ლოიდ ჯორჯი არის ცენტრი ორივე კავშირისა: ერთის მხრით ლოიდ ჯორჯი და ინგლისის ბურჟუაზია, მეორეს მხრით—კავშირი სტინესთან და გერმანიის ბურჟუაზიასთან, იმ მიზნით, რათა,—სწორედ ისე, როგორც ეხლა ვაშინგტონის კონფერენციაზე გაინაწილეს ჩინეთი,—შემდეგ კონფერენციაზე განაწილონ უკვე რუსეთი.

რაც შეეხება პრესის ცნობებს იმ პირობების შესახებ, რომელიც საშვალებას მისცემს გერმანიას გადაუხადოს ანტანტას ისე, რაც მასზე არის ცხება, მათში უნდა აღვნიშნოთ შემდეგი: გერმანიას ეძლევა მორატორიუმი, მას ნება დართული აქვს იმ სახსარის შემწეობით, რომელსაც იგი მიიღებს სტინესის ძველი პლანის მიხედვით, აღადგინოს რუსეთი ეკონომიურად, მაგრამ აღადგინოს უწყებულ ფარგლებში: არ გასცეს არც ერთი კაპიკი მეტალურგიისა და საქსოვი მრეწველობის აღდგენისათვის, რათა შეჩერებულ იქნეს მათი გამოცოცხლების შესაძლოება,—ხოლო ეს არის გაერთიანება უპირველესად ყოვლისა მანჩესტერისა, რომელიც უკვე ეხლა აწარმოებს სპეკულიაციას მომავალი გაცხოველებით, იმ მიზნით, რომ ინგლისის—საქსოვ მრეწველობას ექნეს შესაძლოება ხელში ჩაიგდოს ეს ახალი ბაზარი. მაშინ მოხდება ტრანსპორტის აღდგენა, მაგ

163,407 მილ. მან. და უპროცენტო—213,958 მილ. მან.

იუსტიციის მოღვაწეთა ყრილობა

მოსკოვი, 1 თებერვ. (რადიო) გამოძიების ორგანიზაციის შესახებ მოხსენებით გამოდის ამხ. ლენინი. პროკურატურის და გამოძიების წარმოების ზედამხედველი ორგანოს ორგანიზაცია, სისხლის სამართლის—მატერიალურ კოდექსის შექმნა—საგამომძიებლო საქმის რეორგანიზაციის ძირითადი პუნქტებია. „ჩეკას" საერთო სისხლის სამართლის საქმეებს საგამომძიებლო ადმინისტრატიული აპარატი უნდა გაუქმდეს. უნდა შემოვიღოთ ნორმალური საგამომძიებლო ორგანო, რომელიც დაექვემდებარება პროკურატურის ზედამხედველობას- გამოვდივართ რა რევოლიუციონურ კანონიერების პრინციპიდან, საჭიროა მივიღოთ დებულებათ, რომ დატუსაღება და გაჩხრეკა საგამომძიებლო დაწესებულ ორგანოების მიერ უნდა მოხდეს მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში. დაპატიმრების დრო წინასწარი დაკავშირების წესით არ უნდა გადასცილდეს 24 საათს, რის შემდეგ უნდა ხდებოდეს საგამომძიებლო ან პროკურატურის ხელისუფლების სანქცია. ყოველ შემთხვევაში ბრალდების წაყენებლათ 2 კვირაზე მეტი .. (გამოშვებულია. უნდა გამოიცეს კანონმდებლობითი წესით კანონების კოდექსი სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ.

მსოფლიო რევოლუციის ფრონტზე

გაფიცვები ირლანდიის რკინის გზებზე.

ნაუენი. 30 იანვარი, (რადიო). ირლანდიის რკინის გზებზე გამოცხადებულია რკინისგზელების მუშების და მოსამსახურეთა გაფიცვა. წარდგენილია ეკონომიური მოთხოვნები.

უმუშევრობა ინგლისში.

ლონდონი. „დეილი ჰერალდი" იტყობინება, რომ მთელი დიდი ბრიტანეთის უმუშევართა წარმომადგენლების კონფერენცია, მოწვეულ უმუშევართა საბჭოს მიერ, შესდგა ლონდონში ფარულად. კონფერენციის თავმჯდომარის სკამს იქეთ მოთავსებული იყო დიდი წითელი დროშა წარწერით: „უმუშევართა ერთად ერთი ხსნა მდგომარეობს კაპიტალისტურ სისტემას მოსპობაში". მომხსენებლებმა თავიანთ სიტყვებში აღნიშნეს რევოლიუციონურ მოძრაობის ზრდა მუშებს შორის, რომლებისათვის მთავრობას და მეწარმეებს ძალაუნებურად უხდებათ ანგარიშის გაწევა". მდივანმა გეიმ განაცხადა: „კრიზისი ახლოვდება. ყველამ უნდა ისარგებლოს შემთხვევით და შეიტანოს თავისი წვლილი არსებულ დამპალ სისტემიდან მშრომელ მასსების განთავისუფლების საქმეში".

კომუნისტების საომარი მანიფესტი.

მოსკოვი. 1 თებერვალი, (რადიო). „როტე ფანე" მ გამოაქვეყნა გერმანიის და საფრანგეთის კომუნისტურ პარტიების საომარი მანიფესტი საერთო მტრის—კაპიტალიზმის წინააღმდეგ. გერმანიულ პროგრამას საერთო მუხლები შემდეგია: რეალურ ღირებულებათა დაუფლება, კონტროლი წარმოებაზე, სახელმწიფოებრივი წარმოებათა კერძო მეწარმეებზე გადაცემის დაუშვებლობა, გაწოსვლა სოციალისტური მუშათა მთავრობას სასარგებლოდ. ფრანგულ პროგრამაში არის მუხლები: აღმოსავლეთის ვასალურ სახელმწიფოებისათვის სუბსიდიის მოსპობა, ვერსალის საზავო ხელშეკრულობის გაუქმება, ყველა საზღვარ-გარეთულ სამხედრო მასიების დაბრუნება, საოკუპაციო ჯარების გაყვანა გერმანიის ტერიტორიიდან და სხვ.

კომუნიზმის ზრდა ინგლისში.

ლონდონი. 9 იანვარი „მორნინგ პოსტ" მწუხარებით აღნიშნავს კომუნისტების გავლენის ზრდის ფაქტს ტრედიუნიონებში. ექსტრემისტებს უკავიათ ყველა საპასუხისმგებლო ადგილები ტრედ-იუნიონებ'ს სამმართველოებში და, საერთოდ, გაზეთის ცნობებით, ისინი ცდილობენ ხელში ჩაიგდონ საქმეთა მართველობა: კომუნისტების პროცენტი მუშათა კავშირებში ფრიად მნიშვნელოვანია. კავშირების ზოგიერთი განყოფილებათა დაახლოვებით მე 10 ნაწილი ეკუთვნის უკიდურეს ჯგუფებს. გაზეთი წერს: კომუნისტების ასეთი დიდი პროცენტი საკმარისია, რათა მუშათა მოძრაობაში ფრიად სერიოზულმა არეულობამ იჩინოს თავი.

გენუას კონფერენციისათვის

მოსკოვის მუშების აზრი.

მოსკოვი. 21 იანვარი. სოკოლნიკის ტრამვაის პარკის მუშებმა და მოსამსახურეებმა ერთხმად დაადგინეს მიესალმონ და მადლობა გამოუცხადონ ძვირფას „ილიჩს", ამხ. ტროცკის და ამხ. კალინინს იმ შრომისათვის, რომელიც მათ გასწიეს რევოლიუციის დიდ მონაპოვართა განმტკიცებისათვის. შემდეგ პარკის მუშები და მოსამსახურენი აცხადებენ, რომ მათ არ შეუძლიათ დუმილით შეხვდნენ დიდ პროლეტარულ მონაპოვართა ერთეულ გამტარებლის ვლადიმერ ილიას ძის გენუის კონფერენციაზე მიწვევას მინისტრებისა და საერთაშორისო კაპიტალის მკარცველებისაგან. ჩვენ მხურვალეთ ვთხოვთ, აღნიშნულია მუშათა დადგენილებაში, ს. ც. ა. კ. გამოუცხადოს ამ „მეკობრეებს" თუ თქვენ ესე ძლიან გსურთ ნახოთ იგი და მოისმინოთ მისი გულახდილი დარიგება, მობრძანდით ჩვენთან მოსკოვში გზა გახსნილია, და მას კი ჩვენ თქვენთან არ გამოუშვებთ, თქვენ ვერ გენდობით, ვინაიდგან ცუდი სახელი დაიმსახურეთ".

ინგლისის მუშების აზრი.

ნაუენი, 1 თებერვალი. რადიო. ბრიტანიის მუშათა პარტია დიდ მნიშვნელობას აძლევს გენუის კონფერენციას და მოელის მისგან მნიშვნელოვან შედეგებს. მუშათა პარტიის პრეზიდიუმის უკანასკნელ სხდომაზე აღნიშნეს, რომ ინგლისის მუშები გენუის კონფერენციის დელეგატებისაგან მოელიან სრულიად სხვა გრძნობებს და აზრებს, ვინემ ეს იყო ვერსალის კონფერენციის დროს. ამავე სხდომაზე, სხვათა შორის, აღნიშნეს, რომ ინგლისის მუშები წინააღმდეგი არიან ინგლის-საფრანგეთის კავშირისა, რომელიც თუ მივიღებთ მხედველობაში საფრანგეთის პოლიტიკის აგრესიულ მიზნებს, მიგვიყვანს ომამდის. კავშირი შებოჭავს ინგლისს, რომელიც ვერ შესძლებს წინააღმდეგობა გაუწიოს საფრანგეთს.

ამერიკა და გენუა

ნაუენი. 1 თებერვ. (რადიო) გავასის სააგენტო იტყობინება: ამერიკის მთავრობას განზრახვა აქვს გადასინჯოს გენუას კონფერენციაზე დასწრების საკითხი. კონფერენციაზე დასწრების მომხრეთა რიცხვი მატულობს. ფრონტის ეს გამოცვლა იმით აიხსნება, რომ ვაშინგტონში მომუშავე აგრარულმა კონფერენციამ საჭიროდ სცნო ყოველ მხრივ ხელი შეუწყოს ევროპის აღდგენას.

ბორდო. 1 თებერვ. (რადიო) „ტაიმს"-ის ვაშინგტონის კორესპოდენტი იუწყება, რომ პრეზიდენტ გარდინგს ჯერ კიდევ არ მიუღია საბოლოვო გადაწყვეტილება გენუის კონფერენციაზე მონაწილეობის შესახებ. პრინციპიალურად გარდინგი სასურველად ჩასთვლიდა გენუას კონფერენციაზე ამერიკის წარმომადგენლის დასწრებას.

ლონდონი. 1 თებერვალი, (რადიო). 24 იანვარს ამერიკის სენატში იხილავდენ გენუას კონფერენციის საკითხს. რესპუბლიკანურ ჯგუფის წევრმა სენატორ ბარდეიმა აღნიშნა, რომ რესპუბლიკის პრეზიდენტს უფლება აქვს გაგზავნოს კონფერენციაზე თავის პირადი წარმომადგენელი, მაგრამ ამ კონფერენციის გადაწყვეტილებებს და ამერიკის წარმომადგენლის განცხადებასაც არ ექნებათ სავალდებულო ძალა შეერთებულ შტატებისათვის, სანამ მას წინასწარ არ მოიწონებს კონგრესი. შესაძლებელია რომ გარდინგი გაგზავნის თავის წარმომადგენელს წმინდა ინფორმაციული მიზნებით.

პოლონეთის დელეგატი.

განოვერი. 23 იანვარი, (რადიო) ვარშავიდან მოსულ ცნობით, პოლონეთის დელეგატად გენუას კონფერენციისათვის აირჩიეს ებრაელი ფაბრიკანტი პოზნანსკი.

საფრანგეთის კომუნისტები გენუის შესახებ.

პარიზი. 31 იანვარი, (რადიო). „იუმანიტე" იუწყება: კაშენი გამოვიდა სიტყვით დეპუტატთა პალატაში და შეეხო გენუას კონფერენციას. კაშენმა სთქვა: იმ პოლიტიკამ, რომელსაც ანტანტა ატარებდა ზავის შეკვრის მომენტიდან, განიცადა სრული მარცხი. გენუის კონფერენცია შესდგება. ჩვენ არ ვეჭვიანობთ, რომ საფრანგეთი იქ იქნება, და იგი აქ პირისპირ შეხვდება რუსეთის წარმომადგენელს, რომლის დასწრებასაც ყველა საერთაშორისო კონფერენციებზე მოითხოვდნენ მხოლოდ კომუნისტები.

ლოიდ ჯორჯის იმედები.

ლონდონი, ლოიდ ჯორჯმა პრესის წარმომადგენლების განუცხადა, რომ მას იმედი აქვს შექმნას გენუაში კავშირი ან და ხალხთა ხელშეკრულობითი ასოციაცია, რომელშიაც შევლენ გარდა ხალხთა ლიგაში მონაწილე სახელმწიფოებისა, ამერიკა, გერმანია და რუსეთი. რუსეთის მოწვევა, როგორც უკვე ცნობილია, სთქვა ლოიდ ჯორჯმა, არ არის განსაზღვრული. არავითარ სპეციალურ პირობებით, გარდა იმ პირობებისა, რომელიც ითვალისწინებს ვაჭრობა-მრეწველობის თავისუფლების დაცვას. გენუის კონფერენციაზე მოწვეული იქნება აგრედვე ირლანდია. დაბოლოს ლოიდ ჯორჯმა სთქვა, გენუის კონფერენციას რომ ხალხთა ლიგა იწვევდეს, მაშინ ალბად არც ამერიკა და არც რუსეთი არ მიიღებდენ მონაწილეობას. თანამედროვე პირობებში, ლოიდ ჯორჯი დიდის ოპტიმიზმით მოელის გენუის კონფერენციის შედეგებს.

საბჭოთა რუსეთი და ფინეთი

ფინეთის გარეშე საქმეთა მინისტრის განცხადება.

მოსკოვი, 2 თებერ. რადიო. სეიმის კომისიაში გამოვიდა გარეშე საქმეთა მინისტრი ვანოლა, რომელმაც აღნიშნა, რომ რუსეთის განცხადება არ ემყარება რეალურ ფაქტებს. მთავრობის ჯარების არც ერთ ჯარისკაცს არ გადაულახავს საზღვარი ისე, რომ მთავრობას სცოდნოდა. რუსეთის მითხოვნაზე არც ერთი დამოუკიდებელი ხალხი არ შეიძლება დასთანხმდეს. ფინეთის მთავრობა აკეთებს ყველაფერს რუსეთთან ურთიერთობის დასამყარებლად.

კომუნისტების დაპატიმრების გამო.

ფინელ კომუნისტების დაპატიმრებამ, რუსეთის დასავლეთ მოწოდების გამოშვებისათვის, გამოიწვია სოციალ-დემოკრატების უკმაყოფილება. იგინი ფინელ კომუნისტების მოქმედებაში ვერ ხედავენ სახელმწიფოებრივ ღალატს.

შორეულ აღმოსავლეთის ამბები

მხოლოდ იმედები.

მოსკოვი. 31 იანვარი. (რადიო) ვაშინგტონში ციმბირის საკითხის შესახებ გამოტანილი დადგენილებების გამო, „ტაიმსი" აღნიშნავს, რომ ამ დადგენილებებმა გამოიწვიეს იმედების გაცრუება. მიუხედავად იმისა, რომ შორეულ აღმოსავლეთის საქმეების კომისიამ მოიწონა იაპონიის განცხადება ციმბირის შესახებ, ამერიკის მთავრობა, „ტაიმსის" სიტყვით, ძლიან შეწუხებულია იმ მოვლენით, რომ იაპონიას არ სურს ციმბირის ევაკუაცია. ამერიკის მთავრობა უკმაყოფილოა შორეულ აღმოსავლეთის ციმბირის სტრატეგიულ პუნქტების ოკუპაციით, რომელსაც შეეხება მისკენ განუსაზღვრელ დროით ვლადივოსტოკის და სხვა მნიშვნელოვანი პუნქტების დაკავება. მაგრამ, მიუხედავად ყველა ამისა, ციმბირის საკითხში ვერ გაკეთდება იმაზე მეტი, რაც გააკეთა ამერიკის დელეგაციამ: დაკმაყოფილდებიან იმედის გამოთქმით რომ იაპონია ყოველ ღონისძიებას იხმარს მისი მოცემული სიტყვის აასრულებლად და ახლო მომავალში გამოიყვანს ჯარებს ციმბირიდან.

ინგლის-იაპონიის ხელშეკრულება.

რომი. 28 იანვარი. (რადიო). იაპონიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ოფიციალურათ განაცხადა ინგლის-იაპონიის ხელშეკრულების გაუქმების შესახებ, რომელიც ამჟამად შეცვლილია წყნარ ოკეანეს საკითხზე ოთხთა შეთანხმებით და დაადასტურა იაპონიის მთავრობის დადგენილება მოაწესრიგოს ყველა გაუგებრობანი ჩინეთთან და გამოიწვიოს იაპონიის ჯარები აღმოსავლეთ ციმბირიდან.

საფრანგეთი და ჩინეთი

ნაუენი, 30 იანვარი (რადიო). ჩინეთის სამრეწველო ბანკის მოქმედების განახლების საკითხის განხილვის შედეგათ, დეპუტატთა პალატამ ხმის დიდი უმეტესობით 249 წინააღმდეგ 71 ხმისა იცნო საფრანგეთის მორალური და მატერიალური ინტერესების არსებობა შორეულ აღმოსავლეთის საკითხში. ორატორიში [illegible] პოლიტიკურ მოღვაწეების სიკვდილი.

ჩინეთ-იაპონიის შეთანხმება.

ბორდო, 31 იანვარს. (რადიო). „ტანის" ცნობით ჩინეთისა და იაპონიის დელეგაციების შორის ვაშინგტონში მოხდა სრული შეთანხმება შანტუნგის საკითხის თითქმის ყველა მუხლებში. ჯერჯერობით ღიად რჩება ის მხოლოდ ძინ-ტაო-მაუ-ფუს რკინის გზების ხაზის კონტროლის საკითხი. ამ საკითხს გაარჩევს დელეგაცია გარდინგის მონაწილეობით.

შორეულ-აღმოსავლეთის მშრომელთა ყრილობა

მონგოლიის ბრძოლა განთავისუფლებისათვის.

მოსკოვი. 1 თებერვალი. (რადიო). ყრილობის 25 იანვრის სხდომაზე მოისმინეს მონგოლიის დელეგაციის წარმომადგენლის დინ-დიპის მოხსენება: „მონგოლიის ბრძოლა განთავისუფლებისათვის". ჯერ კიდევ რუსეთ-იაპონიის შემდეგ მონგოლიისაკენ დაიძრა იაპონიის კაპიტალი, რომელიც განსაკუთრებით განმტკიცდა იქ მსოფლიო ომის განმავლობაში. ჩინეთის გენერლების, შემდეგ რუსეთის თეთრგვარდიელების ხელებით, იაპონია ცდილობდა დაემონებინა მონგოლია და განეგრძო ფეოდალ თავადის როლი, მაგრამ მონგოლიის ავტონომიის ლიკვიდაციამ მძლავრად აამოძრავა რევოლიუციონურად განწყობილი ელემენტები და გამოიწვია მონგოლიის სახალხო რევოლიუციონერ პარტიის დაარსება, რომელმაც გაწმინდა დასავლეთი მონგოლია რუს-თეთრგვარდიელებისაგან და შეუდგა მონგოლიის ხალხის ცხოვრების მოწყობას. მძიმე სისხლიანი გამოცდილების გზით მონგოლიის ხალხმა შეიგნო, რომ ვერ მოიპოვებს თავისუფლებას და ბედნიერებას, სანამ არ შეერთდება საერთაშორისო პროლეტარულ მოძრაობას.

კორეიის ეკონომიური მდგომარეობა.

მოხსენებით კორეას ეკონომიური მდგომარეობის შესახებ გამოდის ხო. ეკონომიური ცხოვრება კორეიაში ამჟამად საკრებოთ იმყოფება იაპონიის ხელში, რომლებმაც ის ჩაიგდეს 19 საუკუნის დასასრულში. ცარცვამ კორეიაში ახლა აშკარა ხასიათი მიიღო. გადასახადის საერთო ჯამი იაპონელების ბატონობის 10 წლის განმავლობაში გადიდდა ოთხჯერ. იაპონიის ხელშია კონტროლი წარმოების, ვაჭრობისა, რკინის გზებსა და სხვებზე მიწის მნიშვნელოვანი ნაწილი ჩამოერთვა კორეიის გლეხებს და გადაეცა იაპონელებს. სხვა და სხვა სიიროთგაციო სისტემების განხორციელება ეკისრება მთლად კორეელებს, კეთდება მათი საშუალებებით მაშინ როცა, მირწყულ მიწებს ეუფლებიან იაპონელები. უკეთესი არ არის მუშათა კლასის მდგომარეობა, რომლის რიცხვი აღწევს—200,000 კაცამდე. კორეის ხალხის ისტორიული ბრძოლა დღით-დღე მწვავდება და იქცევა ზოგად კლასიურ ბრძოლად.

იაპონიის მდგომარეობა

მოხსენებით იაპონიის პოლიტიკურ და ეკონომიურ მდგომარეობის შესახებ გამოდის კატაიამა. მომხსენებელი აღნიშნავს, რომ იაპონია არა მარტო სამრეწველო, არამედ იმპერიალისტური სახელმწიფოცაა, ფრიად მძლავრი შორეულ აღმოსავლეთში, მთელი ბიუჯეტის 48 პროც. ხმარდება სამხედრო ხარჯების დაფარვას. აუტანელ სამხედრო, აგრედვე სხვა მრავალრიცხოვან პირდაპირ და არაპირდაპირ გადასახადების სიმძიმე მშრომელებს აწვება სავსებით. ამ ჟამად იაპონიაში ირიცხება 15 მილ. მუშამდე, რომელნიც საშინელ პირობებს ცხოვრობენ. შემდეგ მომხსენებელი ჩერდება რევოლიუციონურ მუშათა მოძრაობის ისტორიაზე იაპონიაში და აღნიშნავს გაფიცვების და მასთან ერთად კლასობრივ თვითშეგნების ზრდას. არჩევს რა 4-თა შეთანხმების მუხლებს წყნარ ოკეანეს შესახებ, მომხსენებელი იმ დასკვნამდე მიდის, რომ ისინი წარმოადგენენ დიდი სახელმწიფოების ინტერესების დროებით კომპრომისს, მათი წყალობით რამოდენიმე ხნით გათავდა ომი, რომელიც უეჭველად მზადდებოდა. შემდეგ მომხსენებელი არკვევს შორეულ-აღმოსავლეთის დაჩაგრულ ხალხთა მდგომარეობას და მათ ამოცანებს იმპერიალისტების მომავალ ბრძოლაში შორეულ აღმოსავლეთში. მომხსენებელი მოუწოდებს შორეულ-აღმოსავლეთის ყველა დაჩაგრულ ხალხებს გაერთიანებისაკენ მსოფლიო იმპერიალიზმზე საბოლოო გამარჯვებისათვის.

ამხ. ზინოვიევის საბოლოო სიტყვა

საბოლოო სიტყვაში ამ. ზინოვიევი ხაზს უსვამს ყველა დელეგაციების სოლიდარობას და ამბობს, ეს არის საუკეთესო საწინდარი, რომ სწორი გზით მივდივართ. შორეულ-აღმოსავლეთის დაჩაგრულ ხალხებს ბევრ ევროპიელ მუშებზე უკეთესადაც გაეგებათ იმპერიალიზმის ბუნება, რომლის „სიკეთენი" მათ თავიანთ ზურგზე გამოსცადეს. ეს ყრილობა იმის დამამტკიცებელია, რომ არ არსებობს არავითარი დაბრკოლება ორ მსოფლიოძალის—დასავლეთის და აღმოსავლეთის პროლეტარიატის გაერთიანებისათვის.

გერმანიის ამბები

გერმანიის პარტიათა შეთანხმება.

ნაუენი. 27 იანვარი, (რადიო) შეთანხმება პოლიტიკურ პარტიათა შორის გადასახადთა კანონ პროექტის შესახებ, რომელმაც კინაღამ გამოიწვია მთავრობის კრიზისი, მიღწეულია. გადაწყვეტილია გამოცხადდეს 1 მილიარდ მარკის იძულებითი სესხი ოქროთი ან და ამის მაგივრად 40 მილიარდი ქაღალდის ფულის ნიშნებით. სამხედრო შემოსავლის დაბეგვრა მოსპობილია. ამ შეთანხმების შემდეგ ვირტის მდგომარეობა განმტკიცდა, რადგანაც მთავრობას ეხლა შესაძლებლობა აქვს წარუდგინოს საკონტრიბუციო კომისიას საჭირო საბუთები გადახდის გარანტიის შესახებ, რომელსაც მოითხოვდა ანტანტა მორატორიუმის საკითხის საბოლოვო გადაწყვეტამდე ეს გარანტიები ვირტმა გამოაქვეყნა რეიხსტაგში და მიღებულ იქნა უმრავლესობის მიერ, სოციალ-დემოკრატებისა და სახალხო პარტიის წევრების წინააღმდეგ. პარტიათა შეთანხმება გვიჩვენებს, რომ გერმანიამ მიიღო იმ ვალდებულებათა შესრულების შესაძლებლობა, რომლებიც დააკისრა გერმანიას ვერსალის ხელშეკრულებამ და სპასა და ლონდონის შეთანხმებებმა. მაგრამ ეს შეთანხმება გვიჩვენებს აგრედვე, რომ გერმანია მივიდა საზღვრამდი. გერმანია სცნობს საფრანგეთის უფლებებს კონტრიბუციის შესახებ, მაგრამ იმედოვნებს, რომ კონტრიბუციის საკითხი არ იქნება დაკავშირებული სხვებთან, როგორც მაგალითად არის ომის მიზეზთა და განიარაღების საკითხები

ვირტის სიტყვით, გერმანიის განიარაღების საკითხი ამოწურულად უნდა ჩაითვალოს, გერმანიის მიერ ანტანტის ყველა მოთხოვნილებათა შესრულების გამო. რეიხსტაგის მიერ მიღებული გადასახადის კანონი საშინელ მძიმე ტვირთად აწვება გერმანიის ხალხს, მაგრამ მთავრობამ, პოლიტიკურ პარტიათა დახმარებით გადასწყვიტა მიეღო ეს ზომები ანტანტის მოთხოვნილებათა შესასრულებლად.

ნაუენი. 28 იანვარს გერმანიის მთავრობას საკონტრიბუციო კომისიისათვის უნდა ჩაებარებია ნოტა, რომელიც შეიცავს გერმანიის წინადადებას ფინანსიურ გარანტიების და ბიუჯეტის შემოსავლის შესახებ. ნოტა შედგენილია რატენაუს იმ განცხადებათა მიხედვით, რომელიც მან გააკეთა კანაში, კანცლერი ვირტი გამოვიდა რა რეიხსტაგში გარანტიის საკითხის შესახებ, შეხვდა ოპოზიციას მხოლოდ ნაციონალისტებსა და კომუნისტების მხრივ. მთელმა პრესამ, გარდა კომუნისტურისა და ნაციონალისტურისა, და აგრედვე რეიხსტაგის წევრთა 3 | 4 სა მოიწონეს ვირტის სიტყვა.

ვირტის სიტყვა.

განოვერი. 28 იანვარი, (რადიო). კანცლერ ვირტმა რეისტაგში წარმოთქმულ სიტყვაში განაცხადა: „საჭიროა გაიწმინდოს ატმოსფერა და უნდა გაკეთებულ იქნას დასკვნები საშინაო პოლიტიკის შესახებ. სასოწარკვეთილებამდი მისვლა და კატასტროვის შესახებ წინასწარმეტყველება ჯერ უდროვოა. ვირტმა შემდეგ აღნიშნა, რომ შესაძლებელია ეჭვი შეგვეპაროს საზოგადოდ ადამიანის გონიერებაში, რომ ადამიანის გონება არ ნახულობდეს საჭირო გზას თანამედროვე ეკონომიურ ქაოსში. გერმანიის პოლიტიკა სწორი იყო. ეს მტკიცდება უკვე იმით, რომ თისქმის ყველა ქვეყნებში სიმპატიით უცქერიან გერმანიას. გერმანიამ მართლაც უნდა გადაიხადოს მილიარდები, მაგრამ მთელმა ევროპამ იცის, თუ რა ფასი აქვს ამ მილიარდებს, და რა კორია მათი ეკონომიური მნიშვნელობა. გერმანია მომავალშიაც იმ პოლიტიკას დაიცავს, რომელსაც იგი ატარებდა უკანასკნელ ხნის განმავლობაში, ვინაიდგან ამ პოლიტიკის მიზანს შეადგენს პოლიტიკურ და ეკონომიურ დაშლიდგან დაუმარცხებლად გამოსვლა, რომელიც ახასიათებს დღევანდელ ევროპას. გერმანიის პოლიტიკის მიზანს შეადგენს გერმანიის ეკონომიურ სიძლიერის შექმნა. გერმანიამ მთელი თავის ძალები უნდა აამოძრავოს თავის ფინანსების მოსაწესრიგებლად. ვირტმა დაამთავრა თავის სიტყვა მთავრობისადმი ნდობის გამოცხადებისათვის მადლობის გადახდით და მოუწოდა ყველას იმუშავონ გერმანიის ხალხის საკეთილდღეოდ.

ვირტისათვის ნდობის გამოცხადება.

რომი, 29 იანვარი, რადიო. ვირტის სიტყვის შემდეგ რეიხსტაგმა ნდობა გამოუცხადა მთავრობას. უნდობლობის ფორმულა, რომელიც წამოაყენეს კომუნისტებმა, უარყოფილ იქნა.

ჰანოვერი, 28 იანვარი. რადიო. კომუნისტები მოითხოვდნენ მთავრობისადმი უნდობლობის გამოცხადებას. ეს წინადადება უარყოფილ იქნა რეიხსტაგის წევრთა ხმების სამი მეოთხედით. კომუნისტების წინადადების კენჭის ყრის დროს ეროვნულ-დემოკრატები გავიდნენ სხდომის დარბაზიდან.

ვირტის ფინანსიური დეკლარაცია.

ბორდო, 30 იანვარი. რადიო. კანცლერ ვირტმა გამოაქვეყნა რეიხსტაგში მთავრობის დეკლარაცია ფინანსიურ საკითხის შესახებ. ამ დეკლარაციაში განმეორებით არის დადასტურებული, რომ მთავრობა მზად არის, შეასრულოს ვერსალის ხელშეკრულება შესაძლებლობის ფარგლებში. თანახმად საბოლოვო ფინანსიურ პროგრამისა: 1) მყარდება იძულებითი სესხი 1 მილიარდ მარკისა ოქროთი, რომლის რეალიზაციებიც პროცენტებს იძლევიან მხოლოდ სესხის რეალიზაციის 3 წლის შემდეგ. ეს სესხი დანიშნულია 1922 წლის ბიუჯეტის დეფიციტის დასაფარავად, და არ შეიძლება მოხმარებულ იქნას ფოსტის და რკინის გზის ხარჯების დასაფარავად; 2) გადასახადი ომის შემდეგ შემოსავალზე გაუქმებულია; 3) მყარდება შემოსავალზე გადასახადი 20 პროცენტი; 4) გადასახადი ნახშირზე დიდდება იძულებითი წესით 40 პროცენტით; 5) გადასახადი შაქარზე მყარდება 100 კილოგრამზე 50 მარკა. ვერტარპი გამოვიდა რა დეკლარაციის გამო, ხაზი გაუსვა, რომ მთავრობის ახალი გეგმა გერმანიის ძალებსა და კაპიტალს ხელში უგდებს უცხოელებს. უმრავლესეთა სოციალისტური ორგანო „ფორვერტსი" ამბობს, რომ ყოველ ღონისძიების შემდეგ, რომელიც მოიხმარა გერმანიის მთავრობამ გერმანიის ფინანსების მოსაწესრიგებლად, აღარავის არ შეუძლია დაიჯეროს მრეწველთა მეტოქობის მიზანშეწონილობა. ყველა უნდა დარწმუნდეს იმაში, რომ გერმანია ეხლა არის მზარი დაუჭიროს მთავრობის ფინანსიურ პოლიტიკას.

ბორდო, 30 იანვარი. რადიო. ის კომპრომისი, რომელსაც მიაღწიეს გადასახადების კანონ პროექტის გამომუშავებაში, შესაძლებლობას აძლევს გერმანიის მთავრობის შეიტანოს საკონტრიბუციო კომისიაში ფინანსიურ რეფორმების პროგრამა დანიშნულ დროისათვის. საკონტრიბუციო კომისია საჩქაროდ უნდა შეიკრიბოს გერმანიის ფინანსიურ გეგმის განსახილველად.

ქრონიკა

◆ **უმუშევართა რაოდენობა.** მუშათა ძალის აღმრიცხველ განყოფილების ცნობით, უმუშევართა რიცხვი თბილისში, რომელნიც ჩაეწერნენ განყოფილებაში 1 დან 16 იანვრამდე, ადის 1165 მდე.

◆ **არტელები უმუშევართაგან.** მუშათა ძალის აღმრიცხველ განყოფილების გამგის ინიციატივით თბილისში პროფკავშირების უმუშევარ წევრთაგან მოაწყეს 3 არტელი — 50 - 60 კაცი თითოში. ეს არტელები თბილისში სადგურზე იმუშავებენ: იქ მოსულ ტვირთებს დასცლიან და უდარაჯებენ.

◆ **ექსპერტების კომისიები.** მუშათა ძალის აღმრიცხველ განყოფილების მიერ დაწესებულებებსა და წარმოებებში გაგზავნილ მოსამსახურეების და მუშების შემადგენლობის გასაუმჯობესებლათ მუშათა ძალის აღრიც განყოფილებასთან და პროვინციაში შრომის განყოფილებებთან არსდება ექსპერტების კომისიები, რომელთა მოვალეობას შეადგენს უმუშევართა კვალიფიკაციის განსაზღვრა. თბილისის კომისია 27 იანვრიდან შეუდგა მუშაობას.

◆ **პატიმართა აღრიცხვა.** შრომის სახ სახ. კომისარიატის მუშათა ძალის დანაწილებელმა განყოფილებამ გამოიმუშავა და იუსტიციის სახ. კომისარიატს გაუგზავნა პროექტი დადგენილებისა პატიმართა აღრიცხვის შესახებ.

◆ **საფლავების მძარცველების ბრბო.** თბილისის სისხლის სამართლის მილიციამ შეიპყრო ბრბო, რომელიც ხოჯივანქის სასაფლაოზე სთხრიდა საფლავებს და სცარცვავდა გვამებს. აღმოაჩინეს ბევრი ოქროს და სხვა ძვირფასი ნივთები. მოქალაქეებს იწვევენ მოვიდნენ მიცვალებულთაგან აღებულ ნივთების გამოსაცნობათ.

◆ **„ბარრიკადი".** გამოვიდა და იყიდება „ცისფერ ყანწების" პოეტების კვირეული გაზეთი „ბარიკადი" მე-6 ნომერი: შინაარსი: დოსტოევსკი. წერილები: გრიგოლ რობაქიძის და ტიციან ტაბიძის, პეტრ ვერხოვენსკი—ნიკოლოზ მიწიშვილი, ინფერნალი—ა. არსენიშვილი, თავისუფალი ლექსი შალვა აფხაიძე, ლექსები: გრიგოლ რობაქიძის, ვალერიან გაფრინდაშვილის, ნიკოლოზ მიწიშვილის, კოლაუ ნადირაძის, იოანე ყიფიანის და ლევან ასათიანის; ქრონიკა. ბაზელის ქრონიკა. ვალტონის მასკა დოსტოევსკის. რედაქტორი ტიციან ტაბიძე.

[illegible]

...გორც არის მაგ. ცნობილი პოლკოვნიკი ტიმბო.

და აი, ამხანაგებო, როდესაც გიფიქლისწინებთ ყველა ამ პერსპექტივას, თქვენ გაიგებთ იმ მოსაზრებებს რომელიც აიძულებს კომინტერნს ტოქ-

[illegible]

...მართალია ყოველთვის ვიხრებით ოპოზიციისაკენ, მაგრამ სწორედ ზემოდ ნათქვამის გამო, მე საკსებით ხელს ვაწერ ამხ. ზინოვიევის თეზისებს, მიუხედავად ამხ. ტროცკის ყველა სიტყვებისა.

აჭარა

(საუბარი აჭარის ა. ს. ს. რ. სბხ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარე ამხ. ლამბაროვთან)

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების მომენტისათვის ბათომში არსებობდა ჯერ კიდევ მენშევიკების მთავრობის დროს შექმნილი ეგრეთწოდებული მემედ-ბეგის მეჯლისი, რომლის სათავეში იდგნენ მემედ-ბეგ აბაშიძე და მისი თანამოაზრენი—ქართველი ნაციონალისტები აჭარაში.

მაგრამ მალე მემედ ბეგის მეჯლისი დაითხოვეს და მის ნაცვლათ შექმნეს ახალი მეჯლისი. ეს მეჯლისი თავის დაარსების დროიდანვე დაემყარა აჭარის ხალხის სარწმუნოებრივ ფანატიზმზე და დაიწყო განსაკუთრებული მუშაობა იმ მიზნით, რომ აჭარა ავტონომიის მაღალი კედლით შემოეზღუდა და ამით დაეფარა იგი ბოლშევიზმის და საბჭოთა ხელისუფლების იდეების გავლენისგან. იმავე დროს [illegible]-მილეთის პარტიის წევრებმა და აჭარის მრავალრიცხოვანმა ხოჯებმა გლეხობაში გამართეს გაძლიერებული აგიტაცია საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ, რისთვისაც ფანატიკოს მუსულმანის გონებას აშინებდნენ ბოლშევიზმის საშინელებით, რომელიც ანგრევს მეჩეთებს, ოჯახურ ყოფა-ცხოვრებასო და სხვა. მათ ყველგან შესაფერი რევკომებიც შექმნეს.

ზემო აჭარაში რევკომის თავმჯდომარეთ დანიშნეს ჯაფერ-ბეგ ხიმშიაშვილი, კომისარათ საბაღ-ბეგ ხიმშიაშვილი; ქვემო აჭარაში რევკომის თავმჯდომარეთ ხოჯა აბდულ-ეფენდი ქერიმ-ზადე, კომისარათ ხოჯა ცინცაძე. ამნაირათ ხელისუფლების სათავეში ჩამდგარ პირთა მთელი მოქმედება მიმართული იყო იქითკენ, რომ თავისკენ მიეზიდნათ აჭარის მთელი ხალხი და დაეფარა იგი ბოლშევიზმის გავლენისგან. ამას, სხვა ყველა საბუთებს გარდა, მოწმობენ წითელ გლეხურ მეჯლისის მიერ ძველი მეჯლისის საქმეებში აღმოჩენილი საბუთები იმ მეჯლისის საქმეებში, რომელიც ამ ჟამათ დაბინავებულია ბათომის საპყრობილეში. ამ საბუთებიდან ცხადათ ჩანს, რომ აჭარის ხალხის ხელმძღვანელი პირები თავიანთ ინტერესებს, თავიანთ „საქმეს" უპირდაპირებდნენ საბჭოთა ხელისუფლების ინტერესებს და თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ აჭარაში დღემდე წმინდათ და ხელუხლებლათ შენახულია ბატონყმური ურთიერთობა თავის მკაფიო ფორმით თავის სახით, ბეგების [illegible] სრული, უკონტროლო პარპაშით, მაშინ გასაგები შეიქნება როგორც ამ [illegible] პოლიტიკა, ისე მამოძრავებელი მოტივები, რომლების გავლენით ისინი ცდილობდნენ აჭარის გლეხობა საბჭოთა ხელისუფლებისგან განეცალკევებინათ.

აჭარაში წარსულ ნოემბრამდე-გლეხთა ყრილობამდე დარჩენილი იყო ზეგარა ბატონების სასარგებლოთ: გლეხები მოვალენი იყვნენ უსასყიდლოთ დაემუშავებინათ ბეგის მიწა, ემწყემსათ მისი საქონელი, მოემარაგებინათ მისთვის საზამთროთ შეშა და საქონლის საკვები, ან არა და თავიანთსა წაეყვანათ ზამთარში გამოსაკვებათ საქონლის განსაზღვრული რაოდენობა, რომელსაც ბეგები უნაწილებდნენ თავიანთ ხელქვეით სოფლებს. ბეგები ამითაც არა კმაყოფილდებოდნენ და გლეხებს ადებდნენ ყოველნაირ გადასახადებს ასე, მაგალითათ: წარსული წლის აგვისტოში ძმები ისრაფილ-ბეგ და დერვიშ-ბეგ ხიმშიაშვილები შეიარაღებულ კაცების რაზმით წავიდნენ კარმანის მთასთან ზემო აჭარის რაიონში და ამ მთის მოსახლეობას ძალით წაართვეს თავიანთი სასარგებლოთ 600 ფუთი სიმინდი, ერბო, და საქონელი.

სხალთის თემში ბეგების ხიმშიაშვილების მიერ დადგენილი იყო წესათ, რომლის ძალით არც ერთ გლეხს არა ქონდა ქორწინების უფლება ბეგის ნებადაურთველათ; ხოლო ამ ნებართვაში სასყიდელს გლეხები იხდიდნენ ფულით ან საქონლით. არა იშვიათათ ხდებოდა, რომ ბეგის ნებისამებრ ქმარი შორდებოდა თავის ცოლს, რომელიც გადადიოდა ბეგისათვის სასიამოვნო პირის ხელში და ესეთ შემთხვევებს ეხლახან, აჭარაში საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის დროსაც, ქონდა ადგილი. ხოლო გინდ მცირეოდენი წინააღმდეგობა ბეგის ნების ყოფასა ან უპატივცემლობა მის პიროვნებისადმი იწვევდა „ურჩი" გლეხების მოკვლას.

გლეხკაცს უფლება არა ქონდა ცხენით გაევლო ბეგის სახლის ახლო, როცა ამ სახლს მიუახლოვდებოდა იგი უნდა ჩამოხტარიყო ცხენიდან და ქვეითი გაევლო ბეგისადმი პატივცემის ნიშნად. წარსულ წლის ზაფხულში ზემო აჭარის ერთ-ერთი მცხოვრები ბოლქვაძე ძლივს გადარჩა ბეგის ტყვიას მხოლოთ იმისთვის, რომ მის ცხენს, რომელიც მისდევდა ცხენით მიმავალ ბეგ ხიმშიაშვილს, შეეშინდა ჯაგისა, დაფრთხა და წინ გაუსწრო ბეგის ცხენს. ბეგმა ეს ახსნა თავის პიროვნებისადმი უპატივცემულობით.

აი ასეთი ურთიერთობა არსებობდა აჭარაში წარსულ წლის ნოემბრამდე, ესე იგი გლეხთა ყრილობამდე; ხოლო მეჯლისი იყო გულმოდგინე დამცველი ასეთი ურთიერთობისა, ბეგების ხელისუფლებისა და მათი ინტერესებისა, მათი გულისთვის იგი იცავდა აჭარის ხალხის სარწმუნოებრივ ფანატიზმსაც. ბატონყმურ ურთიერთობის შენახვა აჭარაში წარმოადგენდა შავ ლაქას საბჭოთა ხელისუფლების განმანთავისუფლებელ მოქმედების ნათელ ფონზე,—ლაქას, რომელიც რაც შეიძლება ჩქარა უნდა მოგვებანა.

და სწორეთ ეს დავისახე ჩემ უმთავრეს ამოცანათ ბათომში ჩასვლის პირველ დღეებიდანვე, როდესაც საქართველოს კომპარტიის ც. კ. დამნიშნა ბათომის რევკომის თავმჯდომარის თანამდებობაზე. ცხადი იყო ფართე მუშაობის აუცილებლობა; აუცილებლად უნდა დაგვერწმუნებინა გლეხკაცები, რომ მეჯლისი უნდა შეიცვალოს სხვა ორგანოთი. ჩვენ, ადგილობრივ ამხანაგების ჯგუფთან ერთათ, წავედით ხალხში. ჩვენ შევიჭერით შიგ ხალხის სიღრმეში აგიტაციის საშუალებით, მით, რომ უხსნიდით მას ღარიბ გლეხობის კლასობრივ ინტერესებს, საბჭოთა ხელისუფლების შინაარს, ვარწმუნებდით, რომ საბჭოთა ხელისუფლება რიდი ფიქრობს ხალხის სარწმუნოებრივ და ოჯახურ ყოფა-ცხოვრების დარღვევას, ფაქტიურათაც ვეხმარებოდით მოსახლეობას,—და ამ გზით ჩვენ ცოტცოტათი გავფანტეთ უნდობლობა ჩვენდამი და აღმოვაჩინეთ ამ მოსახლეობაში შედარებით შეგნებული ელემენტები, რომლებსაც ცოტა რამ გაეგონათ რევოლიუციაზე, სოციალიზმზე და სხვა. ამ ელემენტებს ჩვენ თავი მოუყარეთ ბათომში და მათგან შევქმენით აჭარის გლეხთა კომიტეტების საორგანიზაციო ბიურო. ამ ბიურომ ინტენსიური აგიტაცია დაიწყო ხალხში ბეგების წინააღმდეგ აგიტაცია დიდის წარჩინებით მიმდინარეობდა, მას გამოეხმაურა ბეგების თვითნებობისაგან დატანჯული და თავზარდაცემული აჭარის გლეხობა. დაიწყო პროცესი გლეხთა ელემენტის ბეგებისგან განშორებისა, მთელ აჭარაში არსდებოდა გლეხთა კომიტეტები, რომლებიც ამ პროცესს აღრმავებდნენ დაბებსა და სოფლებში.

გარდა ამ საგიტაციო სიტყვიერ მუშაობისა, ჩვენ შევუდექით მთელ ოლქში საქმით აგიტაციასაც—შემოქმედებით—აღმშენებლობითი მუშაობას: ხიდების შეკეთებას, გზების და წყალსადენების გაყვანას და სხვა. ქობულეთში ელექტრონის სინათლე გაიყვანეს და მეჩეთები ელექტრონით გაანათეს, რამაც აღტაცებაში მოიყვანა მუსულმანი—გლეხი. ჩაქვაში გლეხებს დაურიგეს 100 დესეტინა მიწა და ყველა ეს კეთდებოდა გლეხთა კომიტეტების საშუალებით. გლეხებს შეუყვარდათ ეს კომიტეტები. მათში გლეხებმა დაინახეს თავიანთ საჭიროების დაკმაყოფილების საშუალება. [illegible]

...ლო გლეხთა კომიტეტების აგიტაციის გავლენით, გლეხობის უფრო რევოლიუციონურმა, ესე იგი უფრო აქტიურმა ნაწილმა დაინახა მეჯლისში თავისთვის მტრული ბეგების ინტერესების დამცველი და მატარებელი ორგანო და გაუმართა ბათომში მთელი რიგი მტრული დემონსტრაცია რევოლიუციონურ დროშებით და ყიჟინით—„ძირს ბეგები და მისი მეჯლისი".

მეჯლისი შეშინდა; დემონსტრანტებში მან დაინახა არა ქალ. ბათომის მუშები, არამედ აჭარის დაბებიდან და სოფლებიდან მოსული გლეხი-მუსულმანები, რომლებიც აქამდე ჩუმათ [illegible] ქედს მის წინაშე. ბეგები და ხოჯები აძრავდნენ. ისინი აქამდე შეუპოვრად იცავდნენ თავიანთ მოთხოვნებს და ხელს არ აწერდნენ გამომუშავებულ შეთანხმებას აჭარის ავტონომიის შესახებ. ეხლა კი მეჯლისის წარმომადგენლები საჩქაროთ წამოვიდნენ თბილისს შეთანხმებაზე ხელის მოსაწერად და აჭარაში ფაქტიურ ხელისუფლების მისაღებათ იმ მიზნით, რომ აჭარის ხალხი სწრაფად ჩაემწყვდიათ ბეგების ავტონომიის ნაჭუჭში და ჩაექროთ მათზე, მათ მიწებსა და პრივილეგიებზე აბობოქრებული გლეხთა მოძრაობის ტალღა. მაგრამ გვიანღა იყო: გლეხთა კომიტეტების სახით გაჩნდა ახალი პრეტენდენტი ხელისუფლებისა—აჭარის გლეხობა. მისი წარმომადგენლები კვალზე მიყვნენ მეჯლისის წარმომადგენლებს თბილისში, იქ წარუდგინეს პარტიის ც. კ. და საქართველოს რევკომის თავმჯდომარეს ამხ. მდივანს, რომელთაც მათ დაუსურათეს აჭარის გლეხის ცხოვრების პირობები, მიუთითეს აჭარაში გამეფებულ ბეგების ტერორსა ძალმომრეობაზე და სთხოვეს ან გაენთავისუფლებინათ ისინი ამ ჩაგვრისგან, ან სადმე რუსეთში გადაესახლებინათ. მათი სიტყვა გულწრფელი იყო; გრძნობდით, თუ რა დიდი ვარამი ტრიალებდა მათ გლეხურ გულში.

კომპარტიის ც. კ. და ამხ. მდივანი დაპირდნენ დახმარებას და დაარწმუნეს ისინი, რომ საბჭოთა ხელისუფლება სულით გულით მათთანაა.

მეჯლისმა იგრძნო, რომ გლეხთა კომიტეტებმა მოიპოვეს ისეთი ფაქტორის მნიშვნელობა, რომელსაც არ შეიძლება არ გაუწიონ ანგარიში: ამაში ისინი საბოლოოთ დაარწმუნა გლეხების დიდმა დემონსტრაციამ მეჯლისის შენობის წინ, რომელიც მოაწყო გლეხთა კომიტეტების ცენტრალურმა ბიურომ თბილისიდან ბათომში დაბრუნების შემდეგ.

ცოტაოდენ ფიქრის შემდეგ, მეჯლისმა თავისი წარმომადგენლები გამოგზავნა რევკომში აჭარაში მთლიან ხელისუფლების შექმნის შესახებ მოსალაპარაკებლათ. ჩვენი მოთხოვნით მოლაპარაკებაში ჩავრიეთ, როგორც როგორც მესამე ძალა, გლეხთა ბიუროს წარმომადგენლები. მოლაპარაკება დამთავრდა შეთანხმების გამომუშავებით, რომლის თანახმათ, მეჯლისი, როგორც ხელისუფლების ორგანო სპობდა თავის არსებობას და ხელისუფლება გადადიოდა აჭარის ახლათ შექმნილ რევკომის ხელში. ახალი რევკომი შედგა 9 პირისაგან: სამ სამი წარმომადგენელი შევიდა ბათომის პროლეტარიატისაგან, აჭარის გლეხობისა და მეჯლისისა, ხასან ლორთქიფანიძის თავმჯდომარეობით. ხოლო მეჯლისი დათხოვნილ იქნა, იგი დარჩა მხოლოთ სათათბირო ორგანოთ აჭარის სოფლების საქმეებისათვის. კოალიციონურ რევკომში უპირატესობა ყოველთვის მომხრე იყო ბათომის პროლეტარიატის და აჭარის გლეხობის მწყობრი მჭიდრო შეთანხმებისა.

ამავე დროს გაძლიერებული ენერგიით განვაგრძობთ მუშაობას გლეხთა კომიტეტების ორგანიზაციისა და გამაგრების სფეროში. მოკლე ხანში მთელ აჭარაში გაება ამ კომიტეტების ქსელი. ყოველ სფეროში დააარსეს სოფლის კომიტეტი სამი წევრისაგან; თემებში—სათემო კომიტეტები 5 წევრისაგან; რაიონებში—სარაიონო კომიტეტები შვიდი წევრისაგან და დასასრულ ბათუმში—ცენტრალური ბიურო 15 წევრისაგან.

ამ მუშაობის დასრულების შემდეგ გადავწყვიტეთ მოგვეწვია გლეხთა ყრილობა გლეხთა ცენტრალურ კომიტეტის ამოსარჩევათ. მეჯლისმა და ბეგებმა ისე შეხედეს ამას, როგორც მუქარას მათ წინააღმდეგ. ამ ყრილობის ჩაშლის მიზნით, მათ მთელ აჭარაში დაგზავნეს თავიანთი აგენტები, რომლებიც ყოველნაირ პროვოკაციულ საშუალებით, სიცრუით და ცილისწამებით ცდილობდნენ [illegible]

...შემდეგ, რომლებიც მონაწილეობა მიიღეს ყრილობის დელეგატებმაც, საზეიმო გარემოებაში, ხალებით და წითელ დროშებით მიმართულ საბჭოთა მე 3 თეატრში გაიხსნა აჭარის გლეხთა პირველი ყრილობა.

ყრილობის თავმჯდომარეთ, მიუხედავათ ბეგების იდუმალ ხრიკებისა ერთხმათ არჩეულ იქნა ახალგაზრდა პროფესორი ხასან ტასიმ ხიმშიაშვილი (ჩამომავლობით გლეხია ზემო აჭარიდან, მან დააფუძნა ჯერ კიდევ მენშევიკების დროს „სახალხო პარტია".)

ყრილობა გაგრძელდა 6 დღეს; მან მთელი რიგი პრინციპიალური საკითხები გადასწყვიტა.

მიწის საკითხში, შარიატის წინააღმდეგ, ყრილობამ ერთხმათ დაადგინა ჩამოართვას მთელი მიწა ბეგებს და გადასცეს იგი გლეხებს. იმ სავაკუფო მამულების საკითხის შესახებ, რომლებიც ბეგებს აქვთ უკონტროლო განკარგულებაში, დაადგინეს ეს მამულები გადაეცეს ადგილობრივ გლეხთა კომიტეტებს. ყრილობამ დაადგინა სახელმწიფო ენათ გამოცხადდეს ქართული, იმავე დროს მან დააწესა ოსმალურ და არაბულ ენების სწავლება სარწმუნოებრივი მიზნით. დასასრულ, ყრილობამ აირჩია ცენტრალური კომიტეტი 46 კაცისასაგან, რომლის შემადგენლობაში შევიდნენ ყოფილ საორგანიზაციო ბიუროს ყველა წევრები და საიმედო ელემენტები ადგილებიდან.

ვოტუმების დასრულების შემდეგ, ყრილობის დელეგატებმა აღძრეს საკითხი—რისთვისაა საჭირო პარალელური არსებობა მეჯლისისა და გლეხთა ცენტრალურ კომიტეტისა? ამ საკითხის შემდეგ ბევრმა ორატორმა ილაპარაკა; მათ აღნიშნეს, რომ მეჯლისი არ გამოხატავს აჭარის ხალხის ნებისყოფას, რომ იგი არჩეულია ბეგების მუქარითა, ძალდატანებით და ტერორის ქვეშ, რომ იგი მხოლოთ თვით მომარაგებას უნდება და სრულებით არა ზრუნავს მშრომელ მოსახლეობის საჭიროებაზე.

ყრილობამ ერთსულოვნათ, ყიჟინით—„ძირს ბეგების მეჯლისი" დაადგინა იშუამდგომლოს საქართველოს რევკომის წინაშე, რომ დათხოვნილ იქნას ძველი მეჯლისი და მისი უფლება და ფუნქციები გადაეცეს ახლათ არჩეულ გლეხთა ცენტრალურ კომიტეტს, რომელსაც დაერქვა „წითელ ფუხარის (ლატაკების) მეჯლისი" და რომ პასუხისგებაში მიცემულ იქნას ძველი ბეგების მეჯლისი.

ყრილობამ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა გლეხობაზე. ყრილობის დეპუტატებმა მთელ აჭარაში გაიტანეს აჭარის ლატაკთა ცხოვრებაში ახალი ხანის დაწყების ამბავი.

ახალმა წითელმა მეჯლისმა, მის თავმჯდომარე თასიმ ხიმშიაშვილის მეთაურობით, დაიკავა ძველი მეჯლისის ბინა, ჩაიბარა მისგან საქმეები, გააბათილა რევკომის მეჯლისის ფრაქციის მანდატი და შეუდგა აჭარის ახალი რევკომის შედგენას 9 პირისაგან. რაც შეეხება თითონ მეჯლისს, მისი ფუნქციები ამნაირათ განისაზღვრა: „აჭარის გლეხთა მასსების გარევოლიუციონერება და მათი გაერთიანება საბჭოთა ხელისუფლების გარშემო".

საქართველოს რევკომმა დაამტკიცა ყველა ეს გადაწყვეტილებანი, ისე როგორც წითელი მეჯლისის შუამდგომლობა, რომ მას ნება მიეცეს შექმნას აჭარის წითელი რაზმი ახალგაზრდა აჭარელთაგან რევოლიუციონურ წესრიგის დასაცავათ აჭარაში.

3 დეკემბერს მოიწვიეს აჭარის ხოჯების ყრილობა მუფტის ასარჩევათ (ეკლესიის სულიერი მეთაური). ეს ყრილობა მიესალმა წითელ მეჯლისს და მის მიერ დაწყებულ საქმეებს, აჭარის რევკომს და საქართველოს მთავრობას. ყრილობაზე აღნიშნეს, რომ მიუხედავათ პროვოკაციულ ხმებისა, ბოლშევიკებმა სარწმუნოების მიმართ გამოიჩინეს უდიდესი მომთმინეობა, რისთვისაც ყრილობამ მადლობა გამოუცხადა საბჭოთა ხელისუფლებას.

ყრილობა დასრულდა მუფტის ისკანდერ-ეფენდი თავართქილაძის და მასთან ორი ყადის—ისკანდერ-ეფენდი ცივაძის და ლოუდ-ეფენდი დიასამიძის არჩევით.

ხოჯების ყრილობას ძლიერ დიდი მნიშვნელობა ქონდა მთელი ჩვენი შემდეგი მუშაობისთვის. გლეხობა, რომელიც ბოიკოტს უცხადებდა მთავრობის სკოლებს და თავის ბავშვებს გზავნიდა მხოლოთ მედრესებში, გლეხობა, [illegible] მოეხმაურა ჩვენს მოწოდებს და დაიწყო გზავნა ბავშვებისა არა თუ მარტო სოფლის სკოლებში, არამედ ბათომშიაც, პარტიულ სკოლაში, სამასწავლებლო სემინარიაში და აჭარის წითელ რაზმში (არსებითათ იმავ პარტიულ სკოლაში). პარტიულ [illegible] დაბინავებულნი, აქვთ თავიანთი კლუბები და უნდა დარწმუნებული ვიყნეთ, რომ მაისისთვის ჩვენ გვეყოლება რამდენიმე ასი ახალგაზდა გამცრელებული კომუნისტურ იდეებით აჭარის ხალხში.

(დასასრული იქნება)

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

ინსტრუქცია

სახალხო მსაჯულთა სიების შესადგენათ.

იუსტიციის სახალხო კომისარიატი, სახალხო სასამართლოს დებულების მე-18 მუხლის თანახმად და აწ მომქმედ ინსტრუქციის გასაუქმებლად, წინადადებას აძლევს მიღებულ იქნეს ცნობად და სახელმძღვანელოდ შემდეგი:

1. პროფესიონალური კავშირები (კავშირებში ჩაწერილ მუშათა და მოსამსახურეთა შორის), თემები (სოფლის მცხოვრებთა შორის), სამაზრო კომისარები (კავშირების გარეშე დარჩენილ მოქალაქეთა შორის), დაწესებულ ფორმით ადგენენ სახალხო მსაჯულთა წინასწარ სიებს, რომელსაც უგზავნიან მორიგ სიების შემადგენ ადგილობრივ კომისიებს ყოველ ექვს თვეში, ხოლო არა უგვიანეს ნოემბრის 20 სა და ავგისტოს 20 სა ყოველ წელს.

2. სახალხო მსაჯულთა წინასწარ სიების შეკრება და ამათ მიხედვით სახალხო სასამართლოებისათვის მორიგი სიების შედგენა ევალებათ მორიგ სიების შემადგენ საქალაქო თუ სამაზრო კომისიებს, რომელნიც იმის გამო იღებენ ზომებს, რათა ზემოთ დასახელებულმა (1 მუხ.) ორგანიზაციებმა და დაწესებულებებმა თავის დროზე შეადგინონ სახალხო მსაჯულთა წინასწარი სიები და წარადგინონ იგინი არა უგვიანეს დადგენილ ვადისა (1 მუხ.).

3. მორიგ სიების შემადგენელი კომისიები არსდებიან შემდეგ ქალაქებში: თბილისსა, ბათუმსა და ქუთაისში, და აგრეთვე ყოველ მაზრაში. კომისიების შემადგენლობაა: თავმჯდომარეობს სახალხო მოსამართლე, რომლის რაიონშიაც სწარმოებს კომისიის სხდომა, და ოთხი წევრი—ადგილობრივი აღმასრულებელ კომიტეტის, მუშათა და გლეხთა ინსპექციის, პროფესიონალურ კავშირის საბჭოსი და ადგილობრივ მილიციის თითო წარმომადგენელი.

4. სახალხო მსაჯულთა სიებში შეტანილ უნდა იქნეს ანბანის რიგზე ყველა მშრომელი, რომელსაც უფლება აქვს აირჩიოს და თვითონაც ამორჩეული იქნეს სახალხო მოსამართლედ თანახმად საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის მიერ 1921 წელს ივლისის 11 გამოცემულ საარჩევნო უფლების დებულებისა სახალხო მოსამართლეთა ასარჩევად.

5. ადგილობრივი კომისიები მიიღებენ რა სახალხო მსაჯულთა წინასწარ სიებს, მათი შესწორებისა და შევსების შემდეგ და მათის მიხედვით, ანბანის რიგზე, ადგენენ მორიგ სიებს თვითეულ სახალხო სასამართლოსათვის ცალცალკე; იმავე სიების მიხედვით ადგილობრივი კომისიები თვითეულ სახალხო სასამართლოსათვის ადგენენ განსაკუთრებულ სიებს უფრო შეგნებულ და პოლიტიკურად მომზადებულ პირთაგან, განსაკუთრებულ მნიშვნელობის საქმეთა გარჩევაში მონაწილეობის მისაღებად. ამ გვარად შედგენილი სიები უნდა წარედგინოს დასამტკიცებლად სათანადო საქალაქო ან სამაზრო აღმასრულებელ კომიტეტებს (რევკომებს) არა უგვიანეს დეკემბრის 10-სა და ივნისის 10 სა.

6. მიიღებენ რა დამტკიცებულ მორიგ სიებს, ადგილობრივი კომისიები დაუყონებლივ, ხოლო არა უგვიანეს დეკემბრის 20-სა და ივნისის 20-სა, ამ სიებს უგზავნიან სათანადო სახალხო სასამართლოებს.

7. ყოველი სესია ინიშნება არა უმეტეს ექვსი დღისა, სესიის სხდომებში მონაწილეობის მისაღებად, სახალხო მოსამართლე წინდაწინვე, პირველი სხდომისათვის, დამტკიცებულ სიის მიხედვით, რიგრიგობით იწვევს არა ნაკლებ 12 სახალხო მსაჯულისა, ამათ შორის კენჭის ყრით ირჩევს 8 მსაჯულს (6 მორიგი და 2 სათადარიგო) სახალხო სასამართლოს დებულების მე-7 მუხლში აღნიშნულ საქმეთა განსახილველად და იმავე 8 მსაჯულთა რიცხვიდან ირჩევს 3 მსაჯულს (2 მორიგი და ერთი სათადარიგო) სახალხო სასამართლოს დებულების მე 3 მუხლში აღნიშნულ საქმეთა განსახილველად. ამორჩეულ მსაჯულთ კი სახალხო მოსამართლე დაუყონებლივ ანთავისუფლებს. თუ მხოლოდ იმდენი მსაჯული გამოცხადდა, რამდენიც კი საჭიროა სხდომებში მონაწილეობის მისაღებად, მაშინ კენჭის ყრა ხდება მხოლოდ სახალხო სასამართლოს დებულების მე 8 მუხლში აღნიშნულ საქმეების გასარჩევად.

8. ყოველ სესიაში მოსასმენად ინიშნება, შეძლებისამებრ, ისეთი საქმეები, რომელთა განსახილველად საჭიროა ერთი და იგივე რიცხვი სახალხო მსაჯულებისა (ექვსი ან ორი), ხოლო, თუ ეს შესაძლებელია, მაშინ პირველ დღეებში ინიშნება 6 მსაჯულის მონაწილეობით, შემდეგ დღეებში კი 2 მსაჯულის მონაწილეობით გასარჩევი საქმეები; იმ შემთხვევაში, თუ საქმეები განსახილველია მხოლოდ 2 მსაჯულის მონაწილეობით, კენჭის ყრისათვის უნდა გამოწვეულ იქნეს 6 სახალხო მსაჯული.

9. ის სახალხო მსაჯულნი, რომელთაც მონაწილეობა მიიღეს ერთ სესიაში, თუნდაც ეს სესია ექვს დღეზე ნაკლებ გაგრძელებულიყოს, აღარ შეიძლება დაინიშნოს მეორე სესიაში იმავე ნახევარ წელს.

შენიშვნა: სახალხო მსაჯულნი, რომელნიც გამოცხადდენ გამოწვევით, მაგრამ არჩეული კი არ იქნენ იმ სესიაში მონაწილეობის მისაღებათ, თავისუფლდებიან მომდევნო სესიაში მონაწილეობის მიღებისაგან, თუ დანარჩენი რიცხვი მსაჯულებისა საკმარისია საქმეთა განსახილველად.

იუსტიციის სახალხო კომისარი
ხ. ქავთარაძე.

1922 წ. იანვრის 24.
ქ. თბილისი.

ფინანსთა სახალხო კომისრის განკარგულება.

ვინაიდან დუშეთის სახარჯო განყოფილებაში სავაჭრო სამრეწველო დაწესებულებათა დაბეგვრა 1921 სახარჯო წლისათვის არ დამთავრდა დაწესებულ ვადაში, ფინანსთა სახალხო კომისარი ადგენს: დუშეთის რაიონის სახარჯო განყოფილებისათვის გაგრძელებულ იქნეს ვადა შემდეგ ნაირად.

1. სარეწვი ხარკის გადამხდელთათვის გადანაკვეთის ფურცლების დაგზავნა უნდა დამთავრდეს მიმდინარე წლის 1 ლ მარტისათვის.

2. აღრიცხული ხარკი უნდა იქნეს შეტანილი ხაზინაში არა უგვიანეს 15 მარტისა.

და 3. გადამხდელთაგან განსაჩივრების შეტანას უკანასკნელი ვადა უნდა ექნეს 15 მარტს.

ფინანსთა სახალხო კომისარი ა. ხვანიძე.

პირდაპირ გადასახადთა განყოფილების გამგე ბეზირგანიშვილი.

21 იანვარი 1922 წ.
ქ. თბილისი.

სარედაქციო კოლეგია.

მიიღება ხელის მოწერა 1922 წ.

გაზ. „კომუნისტზე"

ხელის მოწერის პირობები:

1 თვით თბილისში და პროვინციაში 100.000 მან.

ცალკე ნომერი თბილისში 5.000 მან.

პარტიულ, მუშათა, პროფესიონალურ და საბჭოთა ორგანიზაციებისათვის, ქოხი-სამკითხველოებისა და წითელ-არმიელთა კლუბებისათვის ერთი თვით 50.000 მან.

დროებით ხელის მოწერა და განცხადებების მიღება სწარმოებს სახელმწიფო გამომცემლობაში (ლორის-მელიქოვის, № 5), დილის 9 საათიდან დღის 3 საათამდე.